

המכתב

כְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

גְּלוּיֹן 124

פְּרִשְׁת וְאֶת־חֲנֻךְ־נְחֻמוֹ תִּשְׁפֹּא

הַפְּטוּרֵת נְחֻמוֹ | שִׁבְת נְחֻמוֹ וְשִׁבְעָה דְנִחְמָתָא | ט"ו בָּאָב

שִׁבְת נְחֻמוֹ אֶעֱלֶה רִבְנוֹ ז"ל

הוצאות הגליון נתנדב
לרגל שמחת הנישואין
של הבחור החתן המופלג
אשר יעקב בלום הי"ו

בן ידידינו הרה"ח
ר' שמואל נתנאל בלום
שליט"א

עב"ג בת ידידינו הרה"ח
ר' יהודה פיליפ שליט"א

שמחת החתונה

יתקיים בעז"ה

ביום ב' פ' עקב - י"ז מנחם אב
באולם 'עסטרייכער' - בית שמש
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

שיזכו לכנות בית נאמן בישראל, ויהא
קשר של קיימא ובנין עדי עד, והזיווג
יעלה יפ"ה, ויזכו להעמיד דורות
ישרים ומבורכים, בדרך ישראל סבא
ובדרך רביה"ק זיע"א

האור האורות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת

בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

יְדַעְתִּידָא
לְאַתְנַגְלִיא
לְעִתִּיד־לְבֵיא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
B48148@gmail.com

פרשת ואתחנן

"וְאַתְחַנֵּן אֵל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר" (דברים ג, כג)

א.

(ח"א, ה)

כְּשִׁמְתַפְּלֵל קִדְּם הַדְּרוּשׁ, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל
בְּתַחֲנוּנִים, וַיִּבְקֶשׁ מֵאֵת
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 'מִתְנַת־חַנּוּם', וְלֹא יִתְלֶה
בְּזָכוֹת עֲצֻמוֹ. אִי-עַל-פִּי שֶׁעֲכָשׁוּ נִתְעוֹרֵר
מִטָּה עִזּוֹ שֶׁל עֲבוֹדָתוֹ, אִין זֶה הַמִּטָּה פְּדִי
לְהִתְנַאֲוֹת, אֲלֵא פְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבַּעֲדָה,
כִּי בְּרַבִּים יֵשׁ בָּהֶם טוֹבִים וְרָעִים, וְצָרִיךְ
לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּרָעִים. אֲבָל לְפָנֵי הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ יַעֲמֹד כְּדֹל וּכְרָשׁ, וַיִּדְבֹּר תַּחֲנוּנִים,
וְלֹא יִתְלֶה בְּשׁוּם זָכוֹת.

וְזֶהוּ (דברים ג, כג): "וְאַתְחַנֵּן אֵל ה' בַּעַת
הַהוּא לֵאמֹר" - שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּר
'תַּחֲנוּנִים' בְּשָׁעָה שְׂרוּצָה לִזְמַר, הִינּוּ: קִדְּם
הַדְּרוּשׁ.

ב.

(ח"א, צט)

צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת גְּדוֹל לְהַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ. אִךְ אִם לְפַעְמִים יֵשׁ עֵת
שֶׁאִינוּ יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, אֵל יֹאמֶר:
אִינִי מִתְפַּלֵּל כָּל־ל - מֵאַחַר שֶׁאִינוּ יְכוֹל לְכוֹן
כְּרֵאוּי וְלְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, וְהִתְפַּלֵּה אִינָה
מִקְבֵּלָת.

וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא
(בְּרַכּוֹת לז:): "שֶׁהִיא מִתְפַּלֵּל וְכוּ', אִם
שֶׁגִּוְרָה תְּפַלְתִּי, בְּפִי יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא מִקְבֵּל,
וְאִם לֹאוּ" וְכוּ'. וְזֶהוּ עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרָנוּ: אִם

בְּדַבְּקוֹת, שֶׁאִזִּי הִתְפַּלֵּה שֶׁגִּוְרָה וּמְרַצָּה בְּפִיו,
מִקְבֵּלָת. וְאִם לֹאוּ, חֲסִי-וְשָׁלוֹם לְהַפְּךְ.

אִי-עַל-פִּי-כֵן אֵל יֹאמֶר הָאָדָם כֵּן, אֲלֵא
יִתְפַּלֵּל תָּמִיד. וְאִם לֹא
יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת כְּרֵאוּי, יִתְפַּלֵּל בְּכָל
כַּחוּ. כִּי בַּעַת שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת כְּרֵאוּי, אִזִּי
יַעֲלֶה כָּל הַתְּפִלוֹת עִם הַתְּפִלָּה הַהִיא
שֶׁהִתְפַּלֵּל כְּרֵאוּי.

וְזֶה (דברים ג, כג): "וְאַתְחַנֵּן אֵל ה'" - תָּמִיד,
כִּין בְּדַבְּקוֹת בֵּין שְׁלֹא בְּדַבְּקוֹת.

"בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר" - הִינּוּ: בַּעַת שֶׁאֲזַכֶּה
לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת:
"שֶׁגִּוְרָה תְּפַלְתִּי בְּפִי". וְהִינּוּ: "בַּעַת הַהוּא
לֵאמֹר", שֶׁהַדְּבָרִים נֹאמְרִים וּמְרַצִּים בְּפִיו
מִחֲמַת שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת - אִזִּי יַעֲלֶה כָּל
הַתְּפִלוֹת שֶׁהִתְפַּלֵּל עַד עֵתָה.

ג.

(ח"ב, עח)

לְפַעְמִים הַצְּדִיק-הָאֱמֶת הוּא 'אִישׁ
פְּשׁוּט' מִפְּשׁוּט (שְׁקוֹרִין פְּרֵאֶסְטִיק),
שֶׁמִּתְנַהֵּג עֲצֻמוֹ בְּדַרְכֵי הַפְּשִׁיטוּת, וְאִינוּ
מְגַלֶּה שׁוּם תּוֹרָה, וְעוֹסֵק בְּשִׁיחַת-חֲלִין
וְכִיּוֹצֵא, וְהוּא אִזִּי בְּחִינַת 'אִישׁ פְּשׁוּט' מִפְּשׁוּט.

דַּע: כִּי עֵקֶר הַחַיִּים הִיא הַתּוֹרָה וְכוּ', וְעַל-
כֵּן לְכַאוֹרָה תְּמוּנָה וְנִפְלְאָה, אִיךְ אֲפָשָׁר
לְפָרֵשׁ עֲצֻמוֹ מִן הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ שָׁעָה קְלָה.
וּבְאֱמַת זֶהוּ מִן הַנִּמְנָע וּבְלִתִּי אֲפָשָׁר לְהִיּוֹת
דְּבוּק בְּהַתּוֹרָה תָּמִיד יוֹמָם וְלַיְלָה בְּלִי הַפְּסֵק
רַגַע וְכוּ', כִּי בְּהַכְרַח צָרִיכִין לְבַטֵּל וְלְהַפְּסִיק

מִתִּיהָ כָּל הַפְּשׁוּטִים הַנִּלְכָּד, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה, וְאֶפְלוּ 'אֲמוֹת־הָעוֹלָם' - כִּי הוּא מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בְּבַחֲיַנַּת הַתּוֹרָה הַנִּעְלָמָה בְּעִשְׂרֵה־מְאֻמְרוֹת' הַמְּלַבְּשִׁין בְּתוֹךְ הָעוֹלָם, וּמִמֶּנּוּ מְקַבְּלִין חַיּוֹת כָּל הַפְּשׁוּטִים הַנִּלְכָּד.

וְכָל־אֶחָד כָּפִי קְרוֹבוֹ יוֹתֵר אֶל הַקִּדְשָׁה וְאֶל הַצְּדִיק הַנִּלְכָּד - בֶּן מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ חַיּוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר.

וְעַל־כֵּן מֹשֶׁה רִבְּנוּ עָלֵינוּ־הַשְּׁלוֹם, כְּשֶׁבִקֵּשׁ לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בִּקֵּשׁ 'מִתְּנַת חֲנָם', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים ג, כג): "וְאֶת־חַנּוּן אֵל ה'" - בְּחִינַת 'מִתְּנַת חֲנָם'.

וְזֶהוּ: "בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר" - הֵינּוּ: שֶׁתְּפַלְּתוּ הִיָּה עִם פֶּחַ בְּחִינַת: "בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר", הֵינּוּ: בִּכְחַ 'אוֹתוֹ הָעֵת' שֶׁהִיָּה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם עַל־יְדֵי הָעִשְׂרֵה־מְאֻמְרוֹת' שֶׁבָּהֶם הִיָּתָה הַתּוֹרָה נִעְלָמָה, שֶׁהוּא 'קִדְּם מִתְּנִי־תּוֹרָה', בְּחִינַת 'מִתְּנַת־חֲנָם', אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יְכוּלִין לָבוֹא וְלִכְבֹּשׁ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנִּלְכָּד.

וְזֶה בְּחִינַת: "בָּעֵת הַהִיא" - 'הַהִיא', זֶה בְּחִינַת 'סְתוּם וְנִעְלָם' - כִּי בְּאוֹתָהּ הָעֵת 'קִדְּם מִתְּנִי־תּוֹרָה', הִיָּתָה הַתּוֹרָה נִעְלָמָה וְנִסְתָּרָה בְּתוֹךְ הָעִשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת' וְכוּ'.

וְהַכֹּלֵל: כִּי אֲסוּר לִיָּאֵשׁ עֲצֻמוֹ. כִּי אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא 'אִישׁ פְּשׁוּט' וְאִינוּ יְכוּלֵי לְלַמֵּד בְּכֹל, אוֹ שֶׁהוּא בְּמִקּוֹם שְׂאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לְלַמֵּד וְכוּ' - אִף־עַל־פִּי־כֵן גַּם בָּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ צָרִיךְ לְהַחֲזִיק עֲצֻמוֹ בִּירְאַת הַשֵּׁם וּבִעֲבוּדָה־פְּשׁוּטָה לְפִי בְּחִינַתוֹ, כִּי גַם אִזּוֹ מְקַבֵּל חַיּוֹת מִהַתּוֹרָה כַּנִּלְכָּד, עַל־יְדֵי 'אִישׁ פְּשׁוּט הַגְּדוֹל', הֵינּוּ הַצְּדִיק הַגְּדוֹל שֶׁהוּא לְפָעַמִּים 'אִישׁ פְּשׁוּט', שֶׁהוּא מְחִיָּה אֶת כָּל־כַּנִּלְכָּד.

אִיזָה שְׁעָה, וְאִם־כֵּן בְּמָה מְחִיִּין עֲצֻמָּן בְּזוֹ הַשְּׁעָה שְׁבִטְלִין מִן הַתּוֹרָה!?

אָךְ דַּע: כִּי הַצְּדִיק־הָאֱמֵת מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהוּא 'אִישׁ פְּשׁוּט' כַּנִּלְכָּד - מִהַדְרֵךְ שֶׁל 'נְסִיעַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'.

כִּי דַע: כִּי כָּל אֵלוֹ הַפְּשׁוּטִים, דִּהְיִנוּ הַלְמַדְן' בְּשְׁעָה שְׁבִטְלָה מִן הַתּוֹרָה, וְכֵן 'אִישׁ פְּשׁוּט מִמֶּשׁ' שְׂאִינוּ לְמַדְן כָּלֵל וְכוּ' וְכֵן הַנְּמוּכִים לְמִטָּה יוֹתֵר, וְאֶפְלוּ 'אֲמוֹת־הָעוֹלָם' - גַּם הֵם מְקַבְּלִים בְּוַדָּאִי גַם־כֵּן חַיּוֹת מִן הַתּוֹרָה.

וְכָל אֵלוֹ הַפְּשׁוּטִים - צָרִיכִין שִׁיְהִיָּה עֲלֵיהֶם 'אִישׁ פְּשׁוּט גְּדוֹל', שֶׁעַל־יְדֵי יְקַבְּלוּ חַיּוֹת מִהַתּוֹרָה.

כִּי דַע: כִּי כָּל הַפְּשׁוּטִים הַנִּלְכָּד, הֵן לְמַדְן' וְכוּ', הֵן 'שְׂאֵר הַפְּשׁוּטִים' - כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי אֲחִיזָתוֹ בְּהַתּוֹרָה, בֶּן הוּא מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בָּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ, מִבְּחִינַת קִיּוּם הָעוֹלָם קִדְּם 'קַבְּלַת־הַתּוֹרָה' שֶׁהִיָּה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם רַק בְּחִסְדּוֹ לְבַד וְכוּ'.

וְהַצְּדִיק בָּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ, בְּשְׁעָה שְׁבִטְלָה מִן הַתּוֹרָה, הוּא מְקַבֵּל חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל 'קִדְּם מִתְּנִי־תּוֹרָה'. - וְזֶה בְּחִינַת "אוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם" (שְׁמוֹת־רַבָּה מַה, ו).

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַדְרֵךְ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' הַנִּאֲמָר לְמַעַלָּה, שֶׁהַצְּדִיק מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בָּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ מִשָּׁם, כִּי עֶקֶר פֶּחַ קִדְּשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת (תְּהִלִּים קי"א, ו): "כִּי מַעֲשִׂיוֹ הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם", כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּפַסּוּק "בְּרֵאשִׁית" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית א, א) וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן מְכַרַח הַצְּדִיק הַגְּדוֹל לִירֵד וְלִפְלֹל לְתוֹךְ פְּשִׁיטוֹת, וְלְהִיָּוֵת 'אִישׁ פְּשׁוּט' מִמֶּשׁ אִיזָה עֵת - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה

"הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן" (דברים ג, כה)

ה.

(ח"א פא)

בְּשֵׁהֲצַדִּיק מְדַבֵּר בַּתּוֹרָה אוּ בַתְּפִלָּה,
נִקְרָא אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,
 וְהַדְּבֹרִים שֶׁמְדַבֵּר עִם הַמּוֹרֵעִים בְּשִׂיחַת
 חֲלִי'ן, נִקְרָא מְפָסֶלֶת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה
 מְדַבֵּר שִׂיחַת חֲלִי'ן? – כְּדֵי לְקַשֵּׁר אֶת הַמּוֹרֵד
 עִם אֵל הַדְּעוּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת ה'ר'.

דְּאִיתָא בְּגִמְרָא (גיטין נו:): "אִין ה'ר' [לְבָנוֹן]
 אֶלָּא 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר
 (דברים ג, כה): "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן".
 וּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בַּחֲנִינַת דְּעוּת, דְּאִיתָא
 בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת לג): "כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ דְּעוּת,
 כָּאִלוֹ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, שְׂבִית־
 הַמִּקְדָּשׁ נִתֵּן בֵּין שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וְדְעוּת נִתֵּן בֵּין
 שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת".

כִּי עַל־יְדֵי תּוֹרָה וְתְּפִלָּה, אִי־אֶפְשָׁר
 לְקַשֵּׁר אֶל שְׂרָשָׁם, מִחֲמַת שְׂרַחֲוּקִים
 מִן הָאֱמֶת וְכוּ'. כִּן הַצַּדִּיק שְׂרוּצָה לְקַשֵּׁר
 אֶת הַמּוֹרֵעִים עִם הַרְחֻקִים מִן הַתּוֹרָה
 הָאֱמֶתִיּוֹת, צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמָּהֶם שִׂיחַת חֲלִי'ן,
 וְלַהֲלַבֵּשׁ בָּהֶם הַתּוֹרָה וְכוּ'.

ו.

הַתּוֹרָה "רַב לָכֵם" בְּהוֹסְפוֹת מִפְּתַב־יָד
 רַבְנוּ ז"ל, הַנִּדְפָּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר

ה'הָר' נִקְרָא אֱמוּנָה. כִּי ה'הָר' נִקְרָא
 יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ג, כה):
 "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן". וּפְרַשׁ רַש"י:
 "הָהָר הַטּוֹב, זֶה יְרוּשָׁלַיִם". וְהַלְבָּנוֹן, זֶה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְיְרוּשָׁלַיִם נִקְרָא אֱמוּנָה,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א, כא-כו): "קָרִיָה נֶאֱמָנָה".

וְאֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא חֲסִי־שְׁלוֹם בַּמְדִּינָה
 הַתְּחַתּוֹנָה לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא־לְצֻלָּה,
 אֶפְלוּ אִם מְנַח בְּשִׂאוֹל־תְּחַתּוֹת
 רַחֲמָנָא־לְצֻלָּה – אֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ וְכוּ',
 וְיַחֲזִיק עֲצָמוֹ בְּמָה שְׂיוּכַל, כִּי גַם הוּא יָכוֹל
 לְחַזֵּר וְלָשׁוּב וּלְקַבֵּל חַיּוֹת מִהַתּוֹרָה עַל־יְדֵי
 הַצַּדִּיק, כִּי "אִין שׁוּם יֹאִישׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל".

וְאָמַר אִזּוּ בְּזֵה־הַלְשׁוֹן: "קִיִּין יֹאִישׁ אִיז
 גְּאֲרִישֵׁשׁ פֶּאֲרַה־אֲנִדִּין! – וּמִשְׁדָּ
 מְאֹד אֵלוֹ הַתְּבוֹת: "קִיִּין יֹאִישׁ
 וְכוּ'", וְאָמַרְם בְּכַח גְּדוּל וּבְעַמְקוֹת נִפְלָא
 וְנוֹרָא מְאֹד, כְּדֵי לְהוֹרוֹת וּלְרַמֵּז לְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד לְדוֹרוֹת: שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם אִפְן
 בְּעוֹלָם, אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה.

וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ:
 "לְזַבּוֹת לְהַתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק־
 הָאֱמֶת" וְכוּ'!

ז.

(ח"ב עח – ראשי־פְּרָקִים בְּסוֹף
 הַתּוֹרָה, מִפְּתַב־יָד רַבְנוּ ז"ל)

"וְאֶת־חַנּוּן" (דברים ג, כג). "מִתְּנַת־חַנּוּם" (רש"י
 שָׁם; דְּבָרִים־רַבָּה ב, א; ט, ב; תַּנְחוּמָא
 וְאֶת־חַנּוּן ג). 'חַנּוּם', 'עֲרִיּוֹת'. 'פְּגָם הַדְּעוּת'.
 'מִשְׁהָ', 'דְּעוּת'. 'פְּרִישׁוֹת'. "פֶּה עֹמֵד עַמְדִּין"
 (דברים ה, כז).

"לא תספּוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם, וְלֹא תִגְדְּעוּ מִמֶּנּוּ" (דברים ד, ב)

ז.

(ספר-המדות, אמת ה)

כָּל הַמוֹסִיף, גּוֹרֵעַ (על-פי סנהדרין כט).

ח.

(חיי-מוהר"ן פג)

וְאִי-אֶפְשָׁר לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוֹ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁלֹּא לִפְנֵים בְּכַבּוּדוֹ חֲסוּשׁוֹלָם, כִּי "כָּל הַמוֹסִיף גּוֹרֵעַ" (סנהדרין כט).

"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים בְּלַכְּם הַיּוֹם" (דברים ד, ז)

ט.

(ח"א מט, ז)

וְזֶה בְּחִינַת 'צִיצִית' - הֵינּוּ בְּחִינַת 'תְּכֵלֶת', "דְּאֶכְלִי כֹלֵא וְשָׂצִי כֹלֵא" (זהר בראשית נ: נא: שלח קעה. פנחס רנז). כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגָלוֹת 'מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה' יִתְבַטַּל 'מַלְכוּת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא'.

"אֲבָל יִשְׂרָאֵל הַדְּבֹקִים בָּהּ, יִקְבְּלוּ חַיּוּתָם, וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים ד, ז), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּכֵלֶת', דְּאֶכְלִי כֹלֵא וְשָׂצִי כֹלֵא, אֲחֵי-עַל-פִּי-כּוֹן: 'חַיִּים כְּלַכְּם הַיּוֹם'" (זהר בראשית נ:), כִּי עַקֵּר הַחַיּוּת בָּא מִשָּׁם, בְּבְחִינַת (ראש-השנה כה.): "דָּוִד מְלֹךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם".

"כִּי הוּא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים" (דברים ד, ו)

י.

(ח"א סא, ב"ג)

עַל-יְדֵי שְׂמִסְמִיכֵין רַבִּי שְׂאִינוּ הֶגְוֹן, נֶחְלָשׁ פֶּתַח יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתְנִים כַּח בְּכַתְב־יָדָם וְכו'. וְעַל-יְדֵי-זֶה גּוֹזְרִין לְגַרֵּשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹם הַיְשׁוּב שֶׁנִּתְיָשְׁבוּ שָׁם מִכְּבָר, אֶל מְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ שָׁם מְעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח מֵאֲתָנוּ חֲכַמַת תְּהַלּוּכֵי גִלְגָּלֵי הָרְקִיעַ, לִידַע כָּל הַהִשְׁתַּנּוּת וְהַעֲתִידוֹת הַבָּאִים עַל-יָדָם, בְּחִינַת 'סוּד הָעֵבוֹר', וְנִמְסָר לָהֶם.

כִּי מִתְחַלֵּה זֹאת הַחֲכָמָה נִמְסָרָה רַק לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ד, ו): "כִּי הוּא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים", וְדָרְשׁוּ רַז"ל (שַׁבַּת עה.): "אֵיזוֹ חֲכָמָה וּבִינָה שֶׁהִיא לְעֵינֵי הָעַמִּים, הֵינִי אוֹמֵר: זֶה הַיְשׁוּב תְּקוּפוֹת וּמְזֻלוֹת".

כִּי יֵשׁ בְּזֶה שֶׁכָּל, שִׁישָׁאֵר הַסּוּד אֶצְלָנוּ, אֲחֵי-עַל-פִּי שְׂמוּדִיעֵין לָהֶם הַחֲכָמָה. כִּי בּוֹדָאי צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַחֲכָמָה, כְּדֵי שִׁידְעוּ שְׂאֵנוּ יוֹדְעֵין חֲכָמָה זו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי הִיא חֲכַמְתְּכֶם" וְכו'.

וְאִם-כֵּן מֵאַחַר שְׂמוּדִיעֵין לָהֶם, אֵינּוּ סוּד, כִּי הֵלֵא גַם הֵם יוֹדְעֵין. אֲחֵי יֵשׁ בְּזֶה שֶׁכָּל, שִׁיכוּלִין לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַחֲכָמָה, וְאֲחֵי-עַל-פִּי-כּוֹן יִשָּׂאֵר הַסּוּד אֶצְלָנוּ.

וְזֶה בְּחִינַת: "לְעֵינֵי הָעַמִּים" דִּיקָא - שֶׁהִיא רַק 'לְעֵינֵי הָעַמִּים' בְּשַׁעֲה שְׂמוּדִיעֵין לָהֶם, וְתַכְּף אַחֲרֵי-כֵן אֵינּוּ יוֹדְעֵין כָּלֵל, רַק יוֹדְעֵין שֶׁהַסּוּד אֶצְלָנוּ, כִּי אֵין אָנוּ מוֹדִיעֵין

לָהֶם זֹאת הַחֲכֵמָה בְּעַצְמָם, שֶׁהִיא 'סוּד הָעֵבוּר'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'סוּד הָעֵבוּר', שְׁאִינוּ נִמְסָר רַק לְגִדּוּלֵי-הַדּוֹר שֵׁישׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי 'תְּהַלּוּבוֹת הַגְּלָגָלִים' - הוּא עַל-יְדֵי 'שְׂכָלִיִּים', שֶׁהֵם ה'מְלַאכִים'. וְכָל גְּלָגַל וְגְלָגַל - יֵשׁ לוֹ שְׂכָל מִיחַד, דְּהֵינּוּ 'מְלַאךְ', שֶׁמִּתְנַהֵג עַל-יְדוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא הַשְׁתַּנּוּת הַלּוֹךְ הַגְּלָגָלִים וְכוּ'. וְכָל אֶלוֹ ה'שְׂכָלִיִּים', מְקַבְּלִים מִה'מִנְהִיג הַכּוֹלָל, שֶׁהוּא 'שְׂכָל הַכּוֹלָל', שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁפָּלַם מִתְנַהֲגִים עַל-יְדֵהָ וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אֶלוֹ הַנְּשֻׁמּוֹת הַגְּדוּלוֹת, בְּקִיּוּן ב'סוּד הָעֵבוּר' - כִּי מִי יוֹדֵעַ הַנְּהַגְתָּם כְּמוֹ הַמִּנְהִיג.

וְאֶלוֹ הַנְּשֻׁמּוֹת הַגְּדוּלוֹת - צְרִיכִין שִׁיחִיהָ לָהֶם גּוֹף, בְּבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל'. כִּי כְּשֶׁהָאֹיֶר מִתְקַדֵּשׁ בְּבַחֲיַנּוֹת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא-יִשְׂרָאֵל' וְכוּ', אַזִּי הַגּוֹף רְאוּי לְקַבֵּל נְשֻׁמָּה גְּדוּלָה וְכוּ'. וְכֵן לְהַפְּךְ.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׁנַתְּגַרְשִׁין מְבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא-יִשְׂרָאֵל' כַּנ"ל, אַזִּי אֵין יְכוּלִין לְהַתְּרַקֵּם גּוֹפִים זָכִים, וְאֵין יְכוּלִין לְקַבֵּל נְשֻׁמָּה גְּדוּלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח 'סוּד הָעֵבוּר' מֵאֲתַנּוּ.

וְזֶה שְׁאֲמַרוּ חַז"ל (כְּתוּבוֹת קִיב. עַל יְחֻזְקָא ל. ג. ט): "וְהִיְתָה יְדֵי אֶל הַנְּבִיאִים הַחֲזִים שְׁוֹא וְגו', בְּסוּד עַמִּי לֹא יִהְיוּ" - "זֶה סוּד הָעֵבוּר"; "וּבְכַתֵּב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְתְּבוּ" - "זֶה סְמִיכָה"; "וְאֶל אֲדַמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִבּוֹאוּ" - "כְּמִשְׁמַעוּ".

הֵינּוּ כַּנ"ל: שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִסְמִיכִין אֶת שְׁאִינָם הַגּוֹנִים, בְּשֵׁם 'רַבִּי' - עַל-יְדֵי-זֶה מַחְלִישִׁין כְּתַב יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ (שם): "וְאֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבּוֹאוּ" - הֵינּוּ שְׁנַתְּגַרְשִׁין מְבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא-יִשְׂרָאֵל' כַּנ"ל.

וְזֶהוּ: "בְּסוּד עַמִּי לֹא יִהְיוּ" - "זֶה סוּד הָעֵבוּר", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח מֵאֲתַנּוּ 'סוּד הָעֵבוּר' כַּנ"ל.

"כִּי מִי גּוֹי גְּדוּל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרִבִים אֵלָיו, כַּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרִיאָנוּ אֵלָיו" (דְּבָרִים ד. ז.)

יא.

(ח"א יד, יא)

"טוֹב ה' לְכָל" (תְּהִלִּים קמ"ה, ט). זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה', שְׁמֵאֲמִין בְּהַשֵּׁם, שֶׁהוּא 'טוֹב לְכָל', הֵן לְרַפּוּאָה, הֵן לְפִרְנָסָה, הֵן לְכָל הַדְּבָרִים. כְּשֶׁמֵאֲמִין כַּה', בּוֹדֵאֵי יִהְיֶה עֶקֶר הַשְּׁתַדְּלוֹתוֹ בְּתַר קַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא, וְלֹא יִרְדֹּף אַחַר תְּחַבּוּלוֹת רַבּוֹת וְכוּ'.

כִּי מִי שְׁאִין מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל אַחַר תְּחַבּוּלוֹת רַבּוֹת. לְמַשָּׁל: כְּשֶׁצְרִיךְ לְרַפּוּאָה, צְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל אַחַר עֲשׂוּבִים רַבִּים, וְלַפְעָמִים אֵינָם בְּנִמְצָא בְּמִדְיַנְתּוֹ, וְהַעֲשׂוּבִים הַנִּמְצָאִים אֵינָם טוֹבִים לְמַכְתּוֹ.

אֲבָל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, טוֹב לְכָל הַמַּפּוֹת לְרַפּוּאוֹתָם, וְהוּא בְּנִמְצָא תְּמִיד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ד. ז.): "מִי כַּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרִיאָנוּ אֵלָיו".

יב.

(ח"א טו, ה)

כְּשֶׁאֲנּוּ קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַאֲרִים שֶׁל בְּשֵׁר-זוֹדֵם, וְהוּא

"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח"
(דברים ד, ט)

טו.

(ח"א לז, ב)

'גוף ונפש' - הם בחינת 'אדם ובהמה',
'חומר וצורה', 'הכמה וסכלות', בחינת
'אור והשך' וכו'. והם בחינת 'חיים ומיתה'
וכו'. והם בחינות 'שכחה וזכרון' וכו'.

וזה שאמרו רז"ל (אבות פ"ג מ"ח): "השוכח
דבר אחד ממשנתו, פאלו מתחיב
בנפשו, שנאמר (דברים ד, ט): רק השמר לך
ושמר את נפשך מאד פן תשכח".

"והודעתם לבניך ולבני בניך" (דברים ד, ט)

טז.

(שיחות הר"ן רט)

אמר: שכל התורות והשיחות שלו, אינם
בשבילנו לחוד - אף עם דורות
העתידים לבוא. ורמז לנו בדבריו: להודיע
לדורות הבאים, את כל מעשי השם הגדול
שעשה עמנו.

ופעם-אחת אמר בפרוש: גם לבניכם
תודיעו, את כל התורות
והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות
וכיוצא בהם שגלה לנו.

ואמר אז זה הפסוק, בהתלהבות גדול
בגחלי-אש: "והודעתם לבניך ולבני
בניך" (דברים ד, ט). ואמר בזוהר-קלשון:
"אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין,
וואס דא האט זיך געטאן" [לבניכם תודיעו, מה
שנעשה כאן אצלי]. ואמר ברדת וזיע בהתלהבות
נורא: "והודעתם לבניך ולבני בניך".

נמצא לנו "בכל קראנו אליו" (דברים ד, ז), זה
חסד השם-יתברך.

כי אם לא היה בחסדי השם-יתברך, לא
היה פדאי לקרא ולכנות את השם-
יתברך בתארים ושבחים ותבות ואותיות,
אבל זה הכל חסד של השם-יתברך.

יג.

(ח"א יז, א)

על-ידי התגלות ההתפארות של השם-
יתברך שמתפאר בישראל, שזה
בחינת תפלין של השם-יתברך, כמו שאמרו
רז"ל (פרכות ו): "מנין שהקדוש-ברוך-הוא
מניח תפלין", "ומי בעמך ישראל" וכו'
(דברי-הימים א יז, כא), "כי מי גוי גדול" וכו'
(דברים ד, ז) - על-ידי ה'התפארות' הזאת,
מתגלה היראה של השם-יתברך, דהינו
ליראה מלפניו יתברך וכו', ועל-ידי-זה
נתגלה היראה אפלו על שנאני שחק וכו'.

יד.

(ח"א רג)

'תפלה' הוא בחינת השגחה למעלה
מהטבע, כי ה'טבע' מחיב פה,
ו'תפלה' משנה ה'טבע', והוא בחינות גדול,
בחינת (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול אשר לו
אלקים קרובים אליו, פה' אלקינו בכל
קראינו אליו" - כי זה גדלתנו, שהשם-
יתברך שומע תפלתנו, ומשנה הטבע על-ידי
השגחתו יתברך וכו'.

"וְהָהָר בַּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם,
חֶשֶׁךְ עָנָן וְעַרְפָּל" (דברים ד, יא)

יז.

(ח"א נח, ב)

עָנָן זֶה בְּחִינַת 'צִחְקוּ' בְּחִינַת (דברים ד, יא):
"חֶשֶׁךְ עָנָן וְעַרְפָּל". בְּחִינַת (בראשית
כז, א): "וַתִּכְהַן עֵינָיו מֵרְאֵת".

"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ" (דברים ד, יג)

יח.

(ח"א כ, י)

בְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת בְּשֵׁם 'הַגְּדָה', לְהוֹרוֹת
עַל 'תְּקוּן-הַבְּרִית', בְּבְחִינַת (דברים
ד, יג): "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ".

יט.

(ח"א כט, ד-ו)

לְתַקֵּן כָּל הָעֲבֵרוֹת בַּפְּרָטִיּוֹת, הֵם רַבִּים
מְאֹד וְכַבֵּד עַל הָאָדָם, וְאִי-אֶפְשָׁר
לְתַקֵּן אוֹתָם, כִּי יֵשׁ דְּקֻדּוּקִים וּפְרָטִים רַבִּים
בְּכָל לָאוּ וְלֹאוּ. בְּכֵן צְרִיךְ לְתַקֵּן 'פְּלִלְיוֹת
הַגִּידִים' [שֶׁסֶ"ה גִּידִים], שֶׁהוּא בְּחִינַת (דברים ד, יג):
"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ". וְאִז עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-
הַבְּרִית', שֶׁהוּא 'פְּלִלְיוֹת הַגִּידִין', נִתְתַּקֵּן
מִמִּילָא כָּל הַלְּאוּיִן שֶׁעָבַר.

וְכָל-זְמַן שֶׁלֹּא תִקֵּן 'תְּקוּן-הַפְּלִלְיָה', אִזִּי
ה'דבור' אָסוּר, כִּי עֵקֶר ה'דבור'
תְּלוּי ב'תְּקוּן-הַפְּלִלְיָה', שֶׁהוּא בְּחִינַת: "וַיִּגַּד
לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ".

וְזֶה בְּחִינַת (זֶהר אֶחָרֵי עַט. אָמֹר קה): "בְּתֵר
דְּשָׁכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה אָמַר חַד
לְחֲבֵרָה: 'אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֹטִיא אֶת

בְּשִׁרְךָ" (קהלת ה, ה). כִּי "רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה
'קִשְׁתַּת הַבְּרִית'" (תְּקוּנֵי-זֶהר יא. כט: צט.), בְּחִינַת:
"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ", הֵינּוּ 'פְּלִלְיוֹת
הַגִּידִין'. "אָבֵל בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן" וְכוּ'.

"כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא, אֵל-לֹ קָנָא"
(דברים ד, כד)

כ.

(חיי-מוהר"ן תקלב)

"מִשְׁנֵךְ חֶסֶדְךָ לְיִזְדְּעִיךָ אֵל-לֹ קָנָא וְנוֹקָם"
(זְמִירוֹת לְלִיל-שַׁבָּת). הֵינּוּ שְׁאֲנוּ
מִבְּקָשִׁים: שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ יִמְשִׁיךָ חֶסֶד
לְיִזְדְּעִיו לְהַכְעִיס לְהַשׁוֹנְאִים.

וְזֶה: "מִשְׁנֵךְ חֶסֶדְךָ לְיִזְדְּעִיךָ אֵל-לֹ קָנָא
וְנוֹקָם" הֵינּוּ כְּדִי לָקֵם בְּהַשׁוֹנְאִים, כְּדִי
שֶׁ"יִרְאֶה רָשָׁע וְכָעַס" (תהלים קיב, י), וְכִמּוֹ
שְׁכַתוּב (שם סט, יט): "לְמַעַן אֵיבִי פְּדִנִי", וְכִמּוֹ
שְׁכַתוּב (שם ה, ט): "לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיָּשָׁר לְפָנָי
דְּרַכְךָ".

"בַּצַּר לָךְ וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים, וְשַׁבָּת עַד ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים ד, ל)

כא.

(ח"א ו, ג)

וְאֶפְלוּ אִם יוֹדַע אָדָם בְּעַצְמוֹ שֶׁעָשָׂה
תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אַף עַל-פִּי-כֵן צְרִיךְ
לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה, עַל
הַשְּׁנָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת 'עוֹלָם-
הַבָּא', שֶׁיְהִיָּה 'כָּלּוֹ שַׁבָּת', הֵינּוּ 'כָּלּוֹ תְּשׁוּבָה',
כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דברים ד, ל): "וְשַׁבָּת עַד ה'
אֱלֹקֶיךָ".

כב.

(ח"א מט, ו)

'שבת' זה בחינת 'תשובה', כמו שכתוב (דברים ד, ל): **"ושבת עד ה' אלקיך"**.

כג.

(ח"א נח, ז)

'שבת' בחינת 'תשובה', בחינת (דברים ד, ל): **"ושבת עד ה' אלקיך"**.

כד.

(ח"א עט)

ואימתי יכול לראות שפלותו? בשבת!
בשעושה תשובה שלמה,
שהיא 'שבת'. כמו שכתוב (דברים ד, ל): **"ושבת עד ה' אלקיך"** - אתון דדין פאתון דדין.

כה.

(ח"ב עט - התורה של ראשי-פרקים)

יצחק זמן קוף צדיק ישנים וכו'. **"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו"** (דברים ד, ל). וכו'. **"ואל יחר אפך"** (בראשית מד, יח). **"בצר לך"** (דברים שם). **"ויקרבו ימי ישראל למות"** (בראשית מז, כט). התאחדות הזמן. **"למות' זה "בצר לך וכו' באחרית הימים"** (דברים שם). **"אל תקברני במצרים"** (בראשית שם), **"במצר הגרון, בשעת בחינת "בצר לך"**.

דברים האלה (בתוך שאר הרבה דברים, עין-שם בפנים) **כתבם בדרך ראשי-פרקים** ברמז בעלמא לזכרון וכו', מה שאפשר להבין מעט וכו', אמרתי לבאר מה שבדי וכו':

כי רבנו ז"ל רוצה לגלות: **ש'תשובה'** ובחינת **'למעלה-מהזמן'**, הם בחינה אחת וכו'. וזהו: **"יצחק זמן קוף צדיק**

ישנים" וכו' - הינו: ש'יצחק' מרמז על 'זמן', כי **"יצחק אותיות 'ק"ץ ה"י"** (זהר בראשית כג: בהשמות). **'קץ' מרמז על ה'זמן',** שהוא בחינת **'אחרית הימים' וכו'.** **שעקר ה'זמן' הוא בבחינת 'שנה'.**

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו" - כי באמת עקר העבודה הוא: **לקשר ולבטל בחינת ה'זמן',** להעלותו וליחדו בבחינת **'למעלה-מהזמן'.** וזה בחינת **'מצוות זמניות' -** כדי לזכות על-ידם: **שיתאחד ה'זמן',** ויעלה לבחינת **'למעלה-מהזמן'.**

וכל הצרות והדינים ואחיזת הסטרא-אחרא, הוא רק בבחינת ה'זמן, שזהו בחינת (דברים ד, ל): **"בצר לך וכו' באחרית הימים" דיקא,** שזהו בחינת 'זמן'.

ואז: "ושבת עד ה' אלקיך" - דהינו: **שנזכה לשוב, ועל-ידי-זה נזכה לבטל ה'זמן' כפ"ל,** ואז יתבטלו כל הצרות והדינים, **וכל אחיזת הסטרא-אחרא, ונזכה לשמע קול דקדשה, בחינת: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו"**.

"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים"
(דברים ד, לה)

נו.

(ח"א ד, ט)

וזה שאמר משה לדורו (דברים ד, לה): **"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים"**. כי **'משה' הוא בחינת 'אין',** ודורו הדבוקים אליו, ראוי להם לדעת, הינו להאיר לדעת,

בְּחִינַת 'אֵי-סוּף', בְּחִינַת 'רְעוּא דְרַעוּי',
בְּחִינַת: "ה' הוּא הָאֱלֹהִים".

נז.

(ח"ב ז, ב)

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת, וְהָיָה עוֹסֵק
בְּיִשׁוּב־הָעוֹלָם, שְׂיָהָיָה הָעוֹלָם
מֵיִשָּׁב וּמִמְלָא מִבְּנֵי-אָדָם, הֵינּוּ בְּנֵי-יָדְעָה - כִּי
הוּא פֶתַח לָנוּ 'אֹר הַדַּעַת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(דְּבָרִים ד, לז): "אֵתָהּ הָרֵאֶת לְדַעַת כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים" - כִּי פֶתַח אֵת הַדַּעַת, וְגִלָּה לָנוּ: כִּי
יֵשׁ אֱלֹהִים שְׁלִיט בְּאָרֶץ.

"וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת אֶל לְבָבָהּ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים
בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד"
(דְּבָרִים ד, לט)

נח.

(ח"א קנד)

עֵקֶר הַדַּעַת, כִּשְׁהוּא בְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת
אֶל לְבָבָהּ".

נט.

(ח"ב א, ה)

צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַלֵּב, בְּבְחִינַת
(דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַת הַיּוֹם
וְהַשְּׁבֹת אֶל לְבָבָהּ".

ל.

(שיחות-ה'ר"ן לט)

רְאוּי שִׁירְגִישׁ בְּלֵב: צֶרֶת יְחִיד, מְכַל־שִׁכּוֹן
צֶרֶת רַבִּים. כִּי אִפְשָׁר שִׁידַע מֵהַצָּרָה
חֲסִינְשָׁלוֹם, וַיִּזְדַּע בְּבְרוּר כָּאֵב הַצָּרָה, וְעַם-
כָּל־זֶה 'לְבוֹ' אֵינּוּ מְרַגֵּישׁ הַצָּרָה כְּלָל.

וְאִם אֵינּוּ מְרַגֵּישׁ, צָרִיךְ לְהַפּוֹת הָרֹאשׁ
בְּקִירוֹת לְבָבוֹ, כְּמוֹבָא בְּמִקּוּם-אֲחֵר
(שיחות-ה'ר"ן ריז) עַל-פְּסוּק (דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת אֶל לְבָבָהּ" - "שְׁצָרִיךְ לְהִבְיָא
הַדַּעַת בְּהַלֵּב".

לא.

(שיחות-ה'ר"ן ריז)

אָמַר: שְׂאִיתָא בְּסִפְרָא אֲחָד: שְׂמַה שְּׂמוּבָא
בְּסִפְרֵי הַמַּחְקָרִים, רְאִיָּה שְׁצָרִיכִין
לְחַקֵּר, מִפְּסוּק (דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַת הַיּוֹם
וְהַשְּׁבֹת אֶל לְבָבָהּ" וְכוּ' - הוּא מִפְּתַח
הַקְּרָאִים, שְׁהֵם מְפָרְשִׁים כֵּן: "שְׁצָרִיכִין
לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ עַל פִּי חֲקִירוֹת!"

אָבֵל הָאֵמֶת לֹא כֵן הוּא! כִּי בְּאֵמֶת הָעֵקֶר
לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, הוּא רַק עַל-יַדֵּי
'אֵמוּנָה שְׁלֵמָה', שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה דִּיקָא זֹכִין
אֲחֵר-כֵּן לְדַעַת וְהַשְּׁגָה גְדוּלָה בִּידִיעַת
רוּמְמוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ שְׂמוֹ וְכוּ'.

וּבְאֵמֶת: עֵקֶר הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט שֶׁל
פְּסוּקִים אֵלּוּ הַמְּזִהִירִים לְדַעַת
אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, כְּגוֹן: "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת
וְכוּ'", וְכֵן (דְּבָרִים-י"א כח, ט): "דַּע אֵת אֱלֹהֵי
אֲבִיךָ וְעַבְדֵהוּ". וְכֵן (תְּהִלִּים ק, ג): "דַּעוּ כִּי ה'
הוּא אֱלֹהִים" וְכוּ' - עֵקֶר הָאֲזִהְרָה זֶה הִיא
בְּפִשְׁטוּת: לְדַעַת וְלִזְכֹּר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ תָּמִיד
בְּכָל עֵת, וְאֵל יִשְׁכַּח אוֹתוֹ חֲסִינְשָׁלוֹם בְּשׁוּם
עֵת וְכוּ'. הֵינּוּ: "יְדוּעַ תִּדְעַה, וְאֵל תִּשְׁכַּח
בְּשׁוּם עֵת!"

כִּי בּוֹדָאי צְרִיכִין כְּפָה וְכַמָּה אֲזִהְרוֹת
גְּדוּלוֹת וְרִבּוּת עַל זֶה, בְּכַמָּה וְכַמָּה
לְשׁוֹנוֹת וְכוּ'. כִּי מִחֲמַת טְרָדוֹת עוֹלָם-הַזֶּה
וְתַאֲוֹתָיו וְהַבְּלִיָּה, נִמְצָאִים הַרְּבֵה שְׁפָרַב
הָעֵתִים שׁוֹכְחִים אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וְכוּ'. וְעַל זֶה
מְזִהִירִים הַפְּסוּקִים וְכוּ'. כְּלוֹמַר: "קַחוּ זֹאת

בְּדַעְתְּכֶם הַיָּטֵב, עַד שִׁיחֶיָּה קָשׁוּר וְחִזְק
בְּדַעְתְּכֶם וּלְבַבְכֶם בְּכָל־עֵת!"

וְזֶה: "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּת אֶל לִבְבְּךָ" וְכוּ'
- פִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַיְדִיעָה,
כְּשֶׁמְקַשְׂרִין ה'דעת' אֶל ה'לב', לִידַע בְּלִבּוֹ
הַיָּטֵב: "פִּי ה' הוּא אֱלֹקִים" וְכוּ'! - פִּי בְּכָל־
עֵת שְׁמֹשִׁימִין זֹאת אֶל לִבְבוֹ הַיָּטֵב: "פִּי ה'
הוּא הָאֱלֹהִים", בּוֹדְאֵי נוֹפֵל פֶּחָדוֹ וְאִימָתוֹ
וַיִּרְאֵתוֹ עָלָיו לְבַלְתִּי יַחְטֵא וְכוּ'.

"וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"
(דְּבָרִים ד, מד)

שְׁנֹפֶת אַחֲרֶיהָ. כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הֵם דִּרְכֵיהֶם
הָרָעִים, לְמִי שִׁיזְדַּע מְעַט מִדִּרְכֵיהֶם. וְעַל
קֵטֵב מְשָׁל זֶה סוֹבֵב רַב סֵפֶר מְשָׁלִי וְכוּ'.

וְאִי־אֶפְשָׁר לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה - פִּי הֵם אוֹמְרִים
בַּהֲפֹךְ מִמֶּשׁ, וּמְבִיאִים רְאִיָּה
מ'מְשָׁלִי' דִּיקָא, וּמִשְׁאָר 'כְּתַב־יִקְדָּשׁ',
לְדִרְכֵיהֶם הָרָעִים. פִּי תוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ
בָּהּ 'סֵם חַיִּים' לְמִי שֶׁזֹּכֵה, וְ"לֹא זָכָה,
נַעֲשִׂית לֹא סֵם מוֹת", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (יוֹמָא
עב): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ד, מד): "אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה".

"פְּנִיִם בְּפְנִיִם דְּבַר ה' עִמָּכֶם" (דְּבָרִים ה, ד)

לד.

(ח"א יט, א-ב ג-ז ח-ט-בסוף)

קָשָׁה לְהַעֲוֹלָם: עַל מָה צָרִיךְ לְנַסֵּעַ
לְהַצְדִּיק לְשֹׁמֵעַ מִפִּיו, הֲלֹא אֶפְשָׁר
לְעֵין בְּסִפְרִים דְּבַר־מוֹסָר!?

אֵךְ בְּאִמַּת הוּא תוֹעֵלֶת גְּדוֹל - פִּי יֵשׁ חֲלוּק
גְּדוֹל בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַצְדִּיק־הָאִמַּת
בְּעֶצְמוֹ, וּבֵין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי אַחַר הָאוֹמֵר
בְּשִׁמוֹ, מִכָּל־שֶׁכֶן בְּשֹׁמֵעַ מִפִּי שֶׁשֹּׁמֵעַ מִפִּי
הַשּׁוֹמֵעַ - פִּי יוֹרֵד בְּכָל־פֶּעַם מִדְּרָגָא לְדְרָגָא,
רְחוּק מִפִּי הַצְדִּיק. וְכֵן בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי
הַצְדִּיק לְמַעַיִן בְּסִפְרֵי, הוּא חֲלוּק גְּדוֹל בִּיּוֹתֵר.

פִּי צָרִיךְ לְזַכֵּךְ אֶת ה'פְּנִיִם' - שְׁיֻכַּל כָּל
אֶחָד לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵיו, בְּפְנִיִם שְׁלוֹ, כְּמוֹ
בְּמִרְאָה - עַד אֲשֶׁר בְּלֹא תוֹכַחָה וּבְלֹא מוֹסָר,
יִתְחַרֵּט חֲבֵרוֹ תִּכְפֹּף עַל מַעֲשָׂיו, רַק מִמָּה
שִׁיבִיט בְּפְנִיִם שְׁלוֹ, פִּי עַל־יְדֵי שִׁיבִיט בְּפְנִיִם
שְׁלוֹ יִרְאֶה אֶת־עֶצְמוֹ כְּמוֹ בְּמִרְאָה, אִיךְ פְּנֵיו
מִשְׁקַע בְּחֻשְׁךָ.

לב.

(ח"א קא)

יֵשׁ ע' אֲנַפִּין נְהִירִין, וַיֵּשׁ ע' אֲנַפִּין
חֲשׂוּכִין. פִּי יֵשׁ שְׁנֵי פַחוֹת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ
רַז"ל (יוֹמָא עב): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ד, מד): "וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה" - "זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ
סֵם חַיִּים. לֹא זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם מוֹת". 'סֵם
חַיִּים' הוּא 'אֲנַפִּין נְהִירִין'; 'סֵם מוֹת' הוּא
'אֲנַפִּין חֲשׂוּכִין'.

לג.

(שיחות הר"ן רטז)

כָּל הָאֲזָהָרוֹת שֶׁל "מְשָׁלִי" לְהַתְרַחֵק
מ"אִשָּׁה זָרָה" - פּוֹנְתוֹ עַל 'חֲכָמוֹת־
הַחִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁנִּקְרָאת "אִשָּׁה זָרָה", כְּנֶגֶד
'חֲכָמַת־הַתּוֹרָה' שֶׁנִּקְרָאת "אִשֶּׁת חַיִּל".

וּמִי שֶׁבָקִי בָהֶם וּבְדִרְכֵיהֶם וְאִיךְ הֵם מְטַעֲיִן
אֶת הָעוֹלָם וְכוּ' - הֵם מִמֶּשׁ כְּמוֹ אִשָּׁה
הַמְּנַאֶפֶת הַמְּקַשְׁטֶת עֶצְמָהּ וּמְדַבֶּרֶת דְּבַר־יָחַן,
וּבַתְּחִלָּה אֵינָה מְגַלֶּה זְדוּן לְבָהּ, וּמִרְאִית
עֶצְמָהּ כְּכִשְׂרָה, עַד אֲשֶׁר הִיא מְטַעֶת כָּל מִי

כי גדל יקר הערך של לשון הקדש - "שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד) וכו'.

וכשמעלה הטוב שבתרגום, ומשלים את הלשון-הקדש - על-ידי-זה נתעוררין ונתגדלין הפח של האותיות של לשון הקדש שיש בכל דבר שבעולם. כי כל דבר, יש בו פמה 'צרופי-אותיות' שבו נברא זה הדבר וכו'.

ו'תאות-נאות' נתבטל, על-ידי ה'דבור של לשון-הקדש'. וכפי השלמות שמשלים ה'דבור של לשון-הקדש', שהוא בחינת 'שבירת ונטול תאות-נאות', כן נתגדל ונתעורר פח ה' שבמעשה בראשית, שהם האותיות שיש בכל דבר ודבר שבעולם.

וכפי שייכול להתעורר התנוצצות האותיות שבכל מעשה בראשית שיש בכל דבר - אזי אכילתו ושתייתו וכל תענוגיו אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבאכילה ושתייה וכו'. הינו בחינת התנוצצות האותיות של "ל"ב אלקים שבמעשה-בראשית שיש בכל דבר" (זהר).

וכפי שהוא חכם לבד, יכול להבין כל זאת בחכמתו, שיידע האותיות שיש בכל דבר, כנ"ל. אבל שירגיש ויתענג רק מה'צרופי-אותיות', זה אי-אפשר כי אם למי שהביא שלמות בלשון-הקדש, והביא התנוצצות חדש בלשון-הקדש של כל דבר, הינו: בהאותיות שיש בכל דבר וכו'.

כי לזכות שיהיו כל תענוגיו רק מהאותיות שבכל-דבר - זה אי-אפשר, כי-אם כשזוכה ל'שלמות לשון-הקדש', דהינו: כשזכה לשבר 'תאות-המשגל' לגמרי, ולהשלים את הלשון-הקדש, עד שהביא

התנוצצות חדש בלשון-הקדש, דהינו בהאותיות שיש בכל דבר. זה הצדיק שאוחז בזה, הוא דיקא זוכה לזה, שאינו מרגיש שום תענוג משום דבר אכילה ושתייה ושאר התענוגים שבעולם, כי אם מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר, אשרי לו.

ומי שאוחז במדרגה זו: מזה מאיר 'לבו' וכו', ועל-ידי-זה מתנוצץ 'פניו' באור הזה, בבחינת (משלי טו, יג): "לב שמח ייטב פנים". וכשפניו מאירות בהזדככות הזה, אזי יוכל האחר לראות פניו בפנים הזה כמו במראה, ולהתחרט ולשוב בתשובה, כנ"ל.

וזוה בחינת (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם" - הינו: על-ידי שיש עמכם 'דבור ה"', הינו 'שלמות לשון-הקדש', על-ידי-זה מתנוצץ הפנים ומאירות כל-כף, עד שיוכל להתראות "פנים בפנים".

וזוה (זהר תרומה קעו: ספרא-דצניעותא, פרקא קדמא): "עד לא הוי מתקלא, לא הוי משגיחין אפין באפין" - כי קדם שהיה הלשון-הקדש בשלמות, "לא הוי משגיחין אפין באפין" - עדין לא היה בחינת "פנים בפנים" - כי אי-אפשר לזכות לבחינת 'פנים מאירות' הנ"ל, שהם בחינת "פנים בפנים", כי-אם על-ידי בחינת "מתקלא", שהוא בחינת 'שלמות לשון-הקדש' כנ"ל. כי עקר בחינת "פנים בפנים", הוא על-ידי: 'דבר ה' עמכם', כנ"ל.

וזוהו החלוק בין השומע מפי הרב, או מפי התלמיד, או מפי הספר וכו'. נמצא: מי ששומע מפיו בעצמו, מקבל 'דבור לשון-הקדש' בשלמות וכו', אבל מי ששומע מפי אחר, הוא רחוק מזה השלמות, כי כבר ירד ממדרגתו.

"וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי" (דְּבָרִים ה, כז)

לה.

(ח"א קנג)

אם התלמיד יש לו 'פנים', הינו בחינת 'אנפין נהירין', בחינת 'מראה מלטשת', אזי יכול לקבל 'פנים', 'אור פני הרב'. ואזי ראוי ש'הרב' יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו, וזהו 'קבלת-פנים'. אך אם אין לו 'פנים', הינו שהוא בחינת 'אנפין חשוכין', אזי אין יכול לקבל 'פנים'. וכן כל אחד נגד חברו, אפשר לו לדעת על-ידי-זה.

וזה שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים" וכו'. הינו: בשעת 'מתן-תורה' היו ישראל בבחינת 'אנפין נהירין', והיו יכולים לקבל 'פנים דקדשה', הינו שיתראה בתוכם 'פנים דקדשה'.

וזהו: "פנים בפנים" - ש'פנים דקדשה' היה בתוך פניהם, בחינת 'קבלת-פנים'.

וזהו: "דבר ה' עמכם" - שהדבור היה מדבר עם כל אחד, ויוצא מכל אחד מישראל, מאחר שנכלל בתוכו 'פנים-דקדשה'.

לו.

(ח"ב ח, ז)

יש עשרה מדרגות בנבואה, פנגד 'עשרת הדברות', כמו שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם". 'דבר ה', זו נבואה" (שבת קלח:). ועל-כן על-ידי נבואה, בחינת 'עשרה מדרגות', בחינת 'עשרת הדברות', זוכין ל'אמונה', להאמין שהכל ברא השם ב'עשרה מאמרות'.

עניני 'עשרת הדברות' עם הפסוקים - נמצאים בהרחבה בפרשת יתרו -

לז.

(שיר-נעים' של רבנו ז"ל, בתחלת הספר)

משה עלה למרום וענן לבושו. נמצא המחזיק דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה.

לח.

(ח"א לו, ב)

'משה רבנו' - לפי שהוא כלל התגלות התורה, שהוא בחינת 'דעת' וכו' - בשביל זה היה צריך לפרש את עצמו מכל וכל, כמו שכתוב (דברים ה, כז): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

לט.

(ח"א עה)

'תורה' הוא בחינת 'עמידה', בחינת רגלין' - כמו שכתוב (דברים ה, כז): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

מ.

(ח"ב עב)

'משה רבנו', היה קדוש ופרוש גדול מאד על-פי הדבור, כמו שכתוב (דברים ה, ל): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

מא.

(ח"ב עח, ב'ראשי-פרקים' בסוף התורה)

משה, דעת. פרישות. "פה עמד עמדי" (דברים ה, כז).

”שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד” (דברים ו, ד)
 ”קוֹצֵא דְאוֹת ד' ד' אֶחָד” (תקוני־זהר מב: ועוד)

מב.

(ח"א י"ה)

הַעֲצָה הַיְעוּצָה לְבַטֵּל הַנְּאֻוָּה, שֶׁהִיא
 ה'עֲבוּדָה־הַזָּרָה' וְכוּ' - הוּא עַל־יְדֵי
 ה'הִתְקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים', כַּמּוּבָא ב'תְּקוּנִים'
 (מח.): ”ב'תְּרוּעָה' דְאִיהוּ רוּחָא, אֲתַעֲבִיד 'אַל
 אַחַר'” (שמות לד, יד), ו'צַדִּיק' הוּא בְּחִינַת
 'רוּחָא' וְכוּ', וְעַל־יְדוֹ נִכְנַע 'רוּחַ גְּבוּוָה', אֵל
 אַחַר, וְנַעֲשֶׂה מ'אַחַר' אֶחָד, כִּי הוּא "קוֹצֵא
 דְאוֹת ד'" (תקוני־זהר מב:), שְׁמַמְנוּ אַרְבַּע רוּחוֹת
 וְכוּ'.

מג.

(ח"א י"א, א)

”יֵשׁ יְחֻדָּא עֲלָאָה' ו'יְחֻדָּא תַתָּאָה', הֵינּוּ:
 'שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל', ו'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' (זהר בראשית יח: - וְכָל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה זֹאת עַל־
 יְדוֹ וְכוּ'.

מד.

(ח"א מב)

שֵׁם 'שִׁדְדִי' הֵם ה'אָבוֹת' (זהר פנחס רלא), כִּי
 ש' תִּלְתַּת עֲנַפֵּי הָאֵילָן, שֶׁהֵם ה'אָבוֹת.
 וְהֵם שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת הַיְחֻד: ה', אֱלֹהֵינוּ, ה',
 שֶׁהֵם י"ד אוֹתִיּוֹת, וְהֵם י"ד שֶׁל 'שִׁדְדִי'.
 וְדֹאשִׁי־תְבוֹת שֶׁל 'אֲבֹרָה' יִצְחָק יַעֲקֹב, הֵם
 ה'רֹאשֵׁי־תְבוֹת שֶׁל' (דברים ו, ד): ”יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 יְיָ”.

מה.

(שיחות־הַר"ן רפב)

כְּשֶׁנִּפְרָדִין חֲסִי־שְׁלוֹם מֵהַצַּדִּיקִים, כְּאֵלוֹ
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה־זָרָה. כִּי

”הַצַּדִּיק הוּא קוֹצֵא דְאוֹת ד'” (תקוני־זהר מב:).
 וְכִשְׁנִפְרָדִין מִמֶּנּוּ, אִזִּי מִפְרִידֵין קוֹצֵא דְאוֹת
 ד' ד' אֶחָד” (דברים ו, ד), וְנַעֲשֶׂה חֲסִי־שְׁלוֹם
 ”אַחַר”, שֶׁהוּא ”אַל אַחַר” (שמות לד, יד)
 'כְּפִירוֹת' - כִּי עַקֵּר אֲמוֹנַת הַיְחֻד, הוּא עַל־
 יְדֵי הַצַּדִּיקִים־הָאֲמֵתִיִּים, שֶׁהֵם קוֹצֵא דְאוֹת
 ד' ד' אֶחָד”.

- עֲנִינֵי קְרִיאַת־שְׁמַע' -

מו.

(ח"א כג, ד)

’עֲשֶׂר־ת־הַדְּבָרוֹת' הֵם ב'קְרִיאַת שְׁמַע'
 (ירושלמי ברכות פ"א).

מז.

(ח"א לו, ג)

כְּשֶׁקוֹרִין פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל 'קְרִיאַת־
 שְׁמַע', צָרִיךְ לְהַעֲצִים עֵינָיו
 (בְּרֵכוֹת יג: שְׁלֹחַן־עָרוֹךְ אוֹרְחֵי־חַיִּים סא, ה; פְּרִיעֵי־חַיִּים
 שֶׁעַר קְרִיאַת־שְׁמַע פ"ו), בְּבַחֲיַנַּת: ”עוֹלֵמְתָא
 שֶׁפִּירְתָּא דְלִית לָהּ עֵינָין” (זהר מִשְׁפָּטִים צה).

כִּי תַקּוּן הַרְהוּרֵי זְנוּת, שִׁיאֲמַר "שְׁמַע"
 ו'בְּרוּךְ שֵׁם". כִּי 'תְּאוֹת־נְאוּף' בָּאָה
 מְעַכְרֵת דְמִים, הֵינּוּ מִטְחוּל, לִילִית, שֶׁפָּחָה
 בִּישָׂא, אֲמָא דְעַרְב רַב, מַלְכוּת הַרְשָׁעָה.
 וּמַלְכוּתָא דְשִׁמְיָא הוּא בְּבַחֲיַנַּת 'גְּבִירְתָּא',
 "אֲשֶׁה יִרְאֵת ה'" (משלי לא, ל), וְכוּ'.

וְכִשְׁמַקְבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאֵלוֹ
 הַפְּסוּקִים - כּוֹלֵל נִשְׁמָתוֹ
 בִּי"ב שְׁבֻטֵי יִיָּה.

כִּי בְשָׁנֵי פְּסוּקִים אֵלוֹ - יֵשׁ י"ב תְּבוֹת, נִגְדַּד
 י"ב שְׁבֻטֵי יִיָּה, וּמ"ט אוֹתִיּוֹת, כְּנִגְדַּד מ"ט
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבְּשְׁמוֹת שְׁבֻטֵי יִיָּה.

סגלה לבטל הרהורי נאוף, לקרא "שמע ישראל" ו"ברוך שם כבוד" וכו'.

מט.

(ח"א נד, ג)

אפלו ההמון שאינם יכולים ללמד, הם מקימין עסק התורה במה שקורין 'קריאת-שמע', כמו שאמרו רז"ל (מנחות ט:).

נ.

(ח"א קנה)

צריך כל אדם לבקש מהשם-יתברך: "שיהיה לו פסופין וגעגועים לארץ-ישראל, וגם שיהיה געגועים לכל הצדיקים לארץ-ישראל".

והוא סגלה להפעם ולעצבות! - כי "כל הנועם פאלו עובד עכו"ם" (שבת קה: זהר בראשית כז: ועוד). אבל 'ארץ-ישראל', הוא בחינת 'אמונה', בחינת 'ארץ-אפים', הפך ה'פעם'.

וזוה ש'קדם' 'קריאת-שמע' שהוא 'אמונת היחוד', אנו מבקשים: "והוא יוליכנו קוממיות לארצנו", הינו: שאנו מבקשים ומתגעגעים ל'ארץ-ישראל', ועל-ידי-זוה זוכים ל'אמונה' - הינו 'קריאת-שמע', שהוא 'אמונה'.

נא.

(ח"א קצג)

וזוה שאמר רבי עקיבא (בבבבב סא:): "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, מתי יבוא לידי ואקימנו, עכשו" וכו'.

הינו: שבשעת 'קריאת-שמע' שהיה רבי עקיבא מקבל על עצמו 'ארבע מיתות בית-דין', היה מקבל על עצמו מסירת-נפשו במחשבה חזקה ותקיפה כזו,

ומפריש נשמתו, מנשמת ערב-רב, הבאים מאשה זונה, שפחה בישא, שהיא בבחינת (בראשית טז, ח): "מפני שרי גברתי אנכי ברחת", שהתאווה בורחת ונפרדת ממנה.

ואם אינו משתדל לגרש האשה זונה, אזי הוא בבחינת (משלי ל, כג): "שפחה תירש גברתה".

וזוה בחינת 'סגירת עינים' בשעת 'קבלת על מלכות שמים' - להורות: שעל-ידי 'קבלת על מלכות-שמים', הוא בבחינת: "עולמתא שפירתא דלית לה עינין", שהיא התאווה שכוללת המדות רעות של שבעים לשונות.

וכל-זה פשיש לו לאדם הרהור באקראי בעלמא, אזי די לו באמירת שני פסוקים הנ"ל. אבל אם הוא חסו-שלום רגיל בהרהור של התאווה הכלליות, אזי צריך גם-כן להוריד דמעות בשעת 'קבלת מלכות-שמים' וכו'.

וזוה שתרגם יונתן על פסוק (במדבר כה, ו): "והמה בכים פתח אהל מועד", "בכין וקורין את שמע" - וזה לא עשו, אלא פדי להנצל מהרהור של אשה זונה, שהיא קלפה הקודמת לפרי, ולבוא להתגלות התורה.

מת.

(ח"א לו, בסוף)

כשמפסיק הנקדה מהדלת של "אחד" (דברים ו, ד), וזה 'נקדה' היא אות ברית, אזי נעשה "אחר" (שמות לד, יד) וכו'. אבל מי שמקדש עצמו מזאת התאווה, אזי נתקשר ב'מלכות-שמים' וכו'. ובשביל זה,

והפאות. אמר לו ר' מאיר מטעפליק ז"ל:
"איך עוברים בכל יום על המשה לאוין"?
והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל: "הלא איך עוברים
בכל יום זמן קריאת-שמע"?

נד.

(ספר-המדות, עניני 'קריאת-שמע')

[א] לא הרבה ירושלים, אלא בשביל
שהכלו את השבת, ובטלו 'קריאת-שמע'
שחרית וערבית וכו' (אמונה מב).

[ב] להצלחה - תשמע פשהצדיק אומר
'יחוד השם', הינו 'שמע ישראל' (הצלחה יח).

[ג] מי שמקים 'קריאת-שמע' שחרית
וערבית, אינו נמסר ביד שונאיו (מריבה סז).

[ד] מאן דמיבעית [מי שמפחד], אף-על-גב
דאיהו לא חזי, מזליה חזי. ותקנתו וכו', או
ליקרי 'קריאת-שמע' וכו' (פחד י - על-פי מגלה
ג).

[ה] הנפנה, ונוטל ידיו, ומניח תפלין, וקורא
'קריאת-שמע', ומתפלל - כאלו בנה מזבח,
והקריב עליו קרבן, וכאלו טבל (תפלה מ).

ענין "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"

נה.

(ח"א לו, ג-בסוף)

תקון הרהורי זנות, וסגלה לבטל הרהורי
נאוף, לקרא "שמע ישראל"
ו"ברוך שם כבוד".

נו.

(שיחות-הר"ן צג)

יש אור שמאיר באלף עולמות. וצריך
לזה חכם גדול שיוכל לחלק אלפים

עד שהיה מצטער ומרגיש ממש 'יסורי
המיתה' ממש, כאלו סוקלין ושורפין אותו
ממש בלי שום הפרש.

וזה: "כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא"
וכו. הינו: שממה ששערתי וקבלתי
בדעתי "מתי יבוא לידי ואקימנו" למסר
נפשי על 'קדושה-השם', מזה לבד הייתי
מצטער ומרגיש וסובל 'יסורי המיתה' ממש.
"עכשו שבא לידי בפעל, ולא אקימנו"!
הלא תמיד הייתי סובל זה הצער ממש,
מהקבלה במחשבה לבד.

נב.

(שיחות-הר"ן רס)

הפליג במעלת ההשתוקקות והפסופין
והגעגועים לדברים-שבקדשה,
אף-על-פי שאינו זוכה לעשותם, אף-על-
פי-כן ההשתוקקות והגעגועים בעצמן
טובים מאד וכו'.

והביא ראיה מהדין המבאר בשלחן-ערוך
ארח-חיים (סב, ד): "שמי שהוא
במקום שאינו נקי, ואינו יכול לקרות
'קריאת-שמע', יהרהר בלבו". ופרשו שם
(מגדאברהם סק"ב): שהפרוש הוא: "שיהרהר
בלבו שהוא צריך לקרות קריאת-שמע,
ואינו יכול, ויצטער על זה, והוא מקבל שכר
על-זה".

נמצא: שההשתוקקות והגעגועים
שמצטערים לעשות המצוה, אף-
על-פי שאינם יכולים לגמרה, הם גם-כן
יקרים מאד, ומקבלים שכר עליהם.

נג.

(פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב יז)

דברו פעם-אחת לפני מוהרנ"ת, מענין
הפרצה במדינת אשפנז לגלח הזקן

למאות, האור הגדול לחלקים קטנים, כדי שיוכלו הקטנים במעלה לקבלו מעט מעט.

ומי שאינו יודע זאת, אינו יודע היחוד של "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". ואינו יודע מה זו "ציקי קדרה" שאמרו רז"ל (פסחים נו): "משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה, תאמר, יש לה גנאי. לא תאמר, יש לה צער.

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" (דברים ו, ה)

נד.

(ח"א סב, ב)

צריך לעבוד השם בשני יצרי, שיהיה היצירה בפועל ליצרטוב, כמאמר חז"ל (ברכות נד על דברים ו, ה): "ואהבת וכו' בכל לבבך", "בשני יצרי" - שיהיה לבו שלם עם ה' אלקיו, שלא יהיה לו מחלוקת בין שני יצרי, הינו: שלא יהיה לבו חלק עליו, בחינת (הושע י, ב): "חלק לבם".

ועל-ידי למוד הפוסקים, נתקשר להשלים שבקדשה, ומתקן המחלקת שבקדשה. ואז נתבטל המחלקת היצירה שבלבו, ואז יוכל לעבוד השם בכל לבבו, בשני יצרים.

[וב'הוספות מכתבי רבנו ז"ל, השיך לתורה הנה, הנדפס בסוף הספר: כל המחלוקות, שרשם מהתורה, הינו: מהמחלוקות התנאים, נשתלשל למטה, ומחסיגים נעשה מחלוקות שלא לשם-שמים.

וצריך לראות להשלים את לבו, שלא יהיה לבו חלק עליו, הינו: שיעבד את השם בשני יצרי, כמאמר (ברכות נד על דברים ו, ה): "בכל לבבך" וכו', שלא יהיה בבחינת (הושע י, ב): "חלק לבם". והמחלקת של היצר שבלב האדם, הן הן הכפירות שמטיל על האדם, ומונע מן האדם שבילי

אמונה, ומחשיך את שכלו מלהבין תשובות על הכפירות. ועצה על-זה: "ללמד פוסקים!" - ועל-ידי-זה ישלים מחלוקת היצר שבלב ששרשו מהתורה פנ"ל].

נח.

(ח"א צג)

כל העושה משא-ומתן באמונה, מקיים מצות-עשה של "ואהבת" (דברים ו, ה), שהיא שרש לכל מצות-עשה.

וכיצד מקימין מצות "ואהבת", דאיתא בגמרא (יומא פו.) על פסוק "ואהבת": "שתראה שיתאהב שם-שמים על ידך. ביצד, אדם קרא, ושנה, ושמש תלמיד-י-חכמים, ועסקו בנחת עם הבריות, ומשא-ומתנו באמונה - מה הבריות אומרים: אשרי מי שלמדו תורה וכו'".

נמצא: שם-שמים מתאהב על ידו, ומקיים מצות "ואהבת", שהוא שרש כל המצוות.

נט.

(ח"א רי)

על-ידי משא-ומתן באמונה, הוא מקיים "ואהבת" (דברים ו, ה), כמו שאמרו חז"ל (יומא פו.): "ואהבת, שיהא שם-שמים מתאהב על ידי וכו'". - וכשמקיים "ואהבת", על-ידי-זה יהיה לו פרנסה בלא יגיעה וטרח.

פי אמרו חז"ל (פסחים קיח.): "קשין מזונותיו בקריעת ים-סוף", וקריעת ים-סוף היא על-ידי זכות אברהם, בחינת "ואהבת", כמו שאמרו חז"ל (זהר תרומה קע: על שמות יד, כז): "וישב הים לפנות בקר, דא בקר דאברהם".

[ה] העובד מאהבה, זכותו מגן עד אלפים
דור (אהבה יב).

[ו] על-ידי 'שמחה' ב'שמחת-תורה', זוכה
לעבד את השם-יתברך באהבה (שמחה כה).

[ז] על-ידי שתבקש מהשם-יתברך שיתן
לך 'אהבה', על-ידי-זה יכסה הקדוש-ברוך-
הוא פשעיך (תשובה סח).

"ובכל מאדך" (דברים ו, ה)

סג.

(ח"א כג, ה)

כל המצוות שאדם עושה אותם בלא
מזון, שאין רוצה להפסיד ממון
בשביל המצוה - זה הבחינה נקרא 'צדק'.
וזה (תהלים קיט, קלח): "צוית צדק עדתיך".

אבל בשחביב כלי-כף המצוה, עד שאין
מרגיש בהפסד ממון - זאת הבחינה
נקרא 'אמונה', כי עקר אמונה הוא בממון,
בשמשבר 'תאות-ממון'.

וזה (שם): "ואמונה מאד", זה 'ממון', כמו
שכתוב (דברים ו, ה): "ובכל מאדך"
(ברכות נד. - "ובכל מאדך, בכל ממונך").

סד.

(שיחות-הר"ן נז)

אותו הדבר שמתגבר על האדם והוא
משקע בו, אותו הדבר דוקא הוא
צריך לשבר בשביל השם-יתברך, כי זה
עקר עבודתו. וכמו שאמרו רז"ל (ברכות סא: על
דברים ו, ה): "ובכל מאדך" - יש לך אדם
שחביב עליו ממנו מגופו".

נמצא: בשהגיע 'עת הבקר', בחינת
'אברהם', אזי יצא מקשוי לקל, כי
עד הבקר היה קשה לפניו 'קריעת ים-סוף'.
נמצא: על-ידי 'משא-ומתן באמונה', אחוז
בבחינת 'ואהבת', בחינת 'אברהם', אזי אין
קשין לו מזונותיו.

ס.

(ח"א נד, ה-ז)

המוציא דבה, נופל לבהמיות, ונתגבר
עליו 'פח-המדמה', שהוא 'פח
הבהמיות', דהינו: שנסתלק ממנו ה'דעת', כי
'מוציא דבה הוא בסיל' (משלי י, יח),
וכשהדעת נסתלק ממנו - נופל מ'אהבת
השם-יתברך' ל'אהבת הבהמיות'.

סא.

(ח"ב ה, טו)

בשביל 'אהבת השם', צריכין לעשות
דברים הנראין כשגעון, כדי
לעשות מצוותיו ורצונו יתברך. כי צריכין
להתגלגל בכל מיני רפש וטיט בשביל עבודת
השם ומצוותיו יתברך, ולאו דוקא 'מצוה'
ממש, אלא כל דבר שיש בו רצון השם-
יתברך נקרא 'מצוה'.

סב.

(ספר-המדות, עניני 'אהבת השם-יתברך')

[א] על-ידי 'אהבת השם-יתברך', נשמר
הנפש מכל פגעים רעים (אהבה ג).

[ב] בשתשוב בתחלה על עוונותיה, תוכל
לבוא ל'אהבת השם-יתברך' (אהבה ד).

[ג] על-ידי 'אהבה', בא 'התחזקות' (אהבה ו).

[ד] על-ידי אמירת 'הלל' בקול גדול, זוכים
ל'אהבת השם-יתברך' (אהבה ח).

לפניו נגון של ארץ־ישראל, הִיָּה נִתְבַּטֵּל
אֶצְלוֹ כָּל תְּאוֹתָיו אֶל הַמָּמוֹן.

"וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ" (דברים ו, ז)

סח.

(ח"אנג)

עֵקֶר הוֹלָדָה, עַל־יְדֵי הַדַּעַת. וְלֹהֶשְׁלִים
אֵת דַּעְתּוֹ, שִׁיָּהָא שְׁלָם בְּדַעַת, אִי־
אֶפְשָׁר אֲלֵא עַל־יְדֵי עֶסֶק שְׁעוֹסֵק עִם בְּנֵי־
אָדָם לְקִרְבָּם לְעִבּוּדַת הַשָּׁם־יִתְפָּרֵךְ - פִּי הֵם
מְחַדְדִין דַּעְתּוֹ, בְּבַחֲיִנּוֹת (תַּעֲנִית ז. מִפּוֹת י.):
"וּמִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִבְּכֵן". וּבְשִׁבִיל זֶה
'תְּלַמְּדֵים' נִקְרָאִים 'בְּנֵים' (ספרי ואתחנן ט - על
פסוק "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ". דברים ו, ז), פִּי עַל־יָדָם בָּא
הַהוֹלָדָה.

"וְדַבַּרְתָּ בָּם" (דברים ו, ז)

"בָּם יֵשׁ לָךְ רְשׁוּת לְדַבֵּר, וְלֹא בְּדַבְרֵים אַחֲרֵים"
(יומא יט:)

סט.

(ח"אעה)

צָרִיכִין לְדַבֵּר רַק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים,
בְּדַבְרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה, "וְלֹא
בְּדַבְרֵים אַחֲרֵים" (יומא יט: על: "וְדַבַּרְתָּ בָּם". דברים
ו, ז) - פְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת, לְתַקֵּן כָּל
הָעוֹלָמוֹת.

פִּי עֵקֶר הַפְּרִיָּאָה הִיָּתָה עַל־יְדֵי הַדְּבוּר,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים לג, ו): "בְּדַבֵּר ה'
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ". וְעַל־יְדֵי הַשְּׁבִירָה נִפְלוּ
'נִיצוּצוֹת' בְּכָל הַדְּבָרִים, בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתָּה
וּבְמִלְבוּשׁ, וּבְכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבָּעוֹלָם.

סה.

(שיחות־הר"ן רפט)

אָמַר לְאַחַד: שְׁמִי שְׁאִינוֹ לְהוֹט וְנִבְהַל
לְהוֹן, וְאִינְנוּ נוֹשָׂא וְנוֹתֵן יוֹתֵר מִכְּפִי
מְמוֹנֵנוּ שִׁישׁ לוֹ, רַק עוֹשֶׂה מְשִׂאוֹמֵתָן
בְּאִמוּנָה' בְּמְמוֹנֵנוּ לְבַד, וְאִינוֹ לוֹוֶה מְאַחֲרֵים
לְעִשׂוֹת מְשִׂאוֹמֵתָן גְּדוֹל, זֶהוּ מְקַיֵּם (דברים ו,
ה): "וּבְכָל מְאֻדָּךְ".

גַּם אָמַר לְאַחַד: שֶׁשְּׁנוֹתֵנִין חֶמֶשׁ לְצַדִּיקָה
מְמוֹנֵנוּ, הוּא מְקַיֵּם "וּבְכָל מְאֻדָּךְ".

סו.

(חיי־מוהר"ן תקיג)

עַל־יְדֵי אִמוּנַת צְדִיקִים־אֲמִתִּיִּים, זוֹכָה
לְמָמוֹן הַרְבֵּה.

זֶה (זְמִירוֹת לִיל־שַׁבָּת): "שִׁכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד,
עַל פִּי פִּעְלוֹ". "מְאֹד" - זֶה ה'מָמוֹן'
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בְּרִכּוֹת פ"ט מ"ה על דברים ו, ה)
"וּבְכָל מְאֻדָּךְ - בְּכָל מְמוֹנָךְ".

"פִּעְלוֹ" - הֵם ה'צְדִיקִים', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
(איוב לו, ג): "אֵתָּן לְפַעְלֵי צֶדֶק".

זֶה: "עַל פִּי פִּעְלוֹ" - הִינּוּ עַל־יְדֵי אִמוּנָה
בְּהַצְדִּיקִים - פִּי אִמוּנָה תוֹלָה בְּפֶה שֶׁל
אָדָם, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): "אוֹדִיעַ
אִמוּנָתְךָ בְּפִי".

וְעַל־יְדֵי־זֶה "שִׁכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד" -
שְׂזוּכָה לְמָמוֹן הַרְבֵּה.

סז.

(חיי־מוהר"ן תקפה)

אִם הָיוּ לוֹקְחִין בַּעַל תְּאוֹת־מָמוֹן, שֶׁעָלוּ
דָּרְשׁוּ רַז"ל (בְּרִכּוֹת סא: על דברים ו, ה):
"וּבְכָל מְאֻדָּךְ" - יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁמְמוֹנֵנוּ הָבִיב
עָלוּ מְגוּפוֹ" - אִף־עַל־פִּי־כֵן אִם הָיוּ מְרַאֲיִן

"וְקִשְׁרֹתֵם לְאוֹת עַל יְדֵי, וְהָיוּ לְטֹטְפַת בֵּין עֵינַיִךְ"
(דברים ו, ח)
- מִצְוֹת תְּפִלִּין -

ע.

(ח"א יז, א)

ההתפארות של ישראל, הוא בחינת תפלין, שנקראים פאר' (ברכות יא. ועוד), ועל-ידים נתגלה יראה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו): "מנין שהתפלין הם עז לישראל, שנאמר (דברים כח, י): 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'".

כמו-כן על-ידי התגלות ההתפארות של השם-יתברך שמתפאר בישראל - שזה בחינת תפלין של השם-יתברך, כמו שאמרו רז"ל (שם): "מנין שהקדוש-ברוך-הוא מניח תפלין" וכו', ואיתא שם: שהתפלין של השם-יתברך כתוב בהם ההתפארות שמתפאר עם עמו ישראל - כמו-כן מתגלה היראה של השם יתברך, דהינו ליראה מלפניו יתברך.

עא.

(ח"א לג, ד)

מחמת ה'אהבה' שאהב את ישראל, ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי, הלביש את אלקותו ב'מדות התורה'.

וזו בחינות של 'תרי"ג מצוות' - פי השם-יתברך שער בדעתו: שעל-ידי המצוה הזאת נוכל להשיג אותו, וצמצם אלקותו דוקא באלו התרי"ג מצוות.

למשל: ששער בדעתו מצוות תפלין, שהמצוה הזאת צריכה להיות כף,

וה'ניצוצות' הם אותיות. וקדם שמוציא אל הדבור, הם בחינת דם, והוא בחינת נפש וכו'. וכשיצאה לדבור, הוא בחינת (שיר-השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדברו".

כי קדם שפכנים אלו ה'ניצוצות' וה'אותיות' תוך דבורי תורה ותפלה - אין להם שום צרוף וחבור, והם בבחינת שברים ומחלקת' - כי כל ניצוץ מתגבר על חברו. וכשפכנים אל הדבור דקדשה' - הוא מצרפם ומחברים, שזהו בחינת 'שלוש' וכו'.

נמצא: שצריך בה'ניצוצות' הנ"ל, לדבר ב'דברי תורה ותפלה', ולא בדברים אחרים" (יומא יט: וכו').

וקדם התקון - דהינו: קדם שמוציא ה'ניצוצות' אל הדבור דקדשה' - אזי הם בבחינת (בראשית לב, לב): "צלע על ירכו".

ובהיציאה אל הדבור' - הם בחינת (שם ב, כב): "ויבן את הצלע".

וזוהו פרוש הגמרא (ספ"ה נג. תענית כה. מגלה כב:): "לוי הטיח דברים כלפי מעלה, ואטלע" - שהוא בחינת: "צולע על ירכו". כי מבח שהוציא ה'ניצוצות' ב'דברים אחרים', נשאר בבחינת: "צולע על ירכו". וצריך לדבר בתורה או בתפלה, עד שיהיה הגוף בטל ואפס וכו'.

הִינּוּ: אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, וְאַרְבַּע בְּתִים שֶׁל עוֹר
 כְּתוּבִים, וְרִצּוּעוֹת שֶׁל עוֹר". כִּי כִּן שֶׁעַר
 בְּדַעְתּוֹ: שְׁעַל־יָדַי הַצְּמִצּוּם הַזֶּה, נוֹכַל
 לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ וּלְעַבְדּוֹ. וְלִכֵּן לֹא צוּה שְׁיִהְיֶה
 אַרְבַּע בְּתִים שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב, כִּי כִּן שֶׁעַר וּמִדַּד
 עַל־יָדַי אֶהְבְּתוּ.

נִמְצָא: שְׁעַל־יָדַי אֶהְבְּתוּ שְׂאֵהָב אֶת
 יִשְׂרָאֵל, הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדּוֹת
 הַתּוֹרָה.

עב.

(ח"א לד, ד)

אוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, הֵם הַתְּלַבְּשׁוֹת רִצּוֹנוֹ שֶׁל
 הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ. לְמִשְׁלַח מִצְוֹת
 תְּפִלִּין: הִיא רִצּוֹנוֹ שְׁיִהְיֶה בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת
 וּבְתִים שֶׁל עוֹר, וְלֹא שֶׁל כֶּסֶף, כִּי כִּן רִצּוֹנוֹ.
 נִמְצָא: שֶׁרִצּוֹנוֹ מְלַבֵּשׁ בְּכָל הַתּוֹרָה. וְעַכְשָׁיו
 שֶׁהַתּוֹרָה מְסוּרָה בְּיַדֵּינוּ, גַּם הַרְצוֹן שֶׁל
 הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מְסוּרָה בְּיַדֵּינוּ, שְׂאֵנוּ מוֹשְׁלִין
 בְּכִיכּוֹל לְהִיּוֹת רִצּוֹנוֹ כְּפִי רִצּוֹנֵנוּ וְכוּ'.

עג.

(ח"א לה, ט)

זֶה ה'חֲשַׁמ"ל הַמְּלַבֵּשׁ לְהַאֲמוּנָה, הוּא
 בְּחִינַת 'רִצּוּעוֹת', כִּי 'רִצּוּעוֹת' הֵם
 'מְקִיפֵי מְלֻכוֹת', הִינּוּ אֲמוּנָה'.

וְזֶה שְׂאֵמֵר רַב לְרַב שְׂמוּאֵל בַּר שִׁילַת (בְּבֵא־
 בְּתָרָא כ"א): "כִּד תְּמַחִי לִיְנוּקָא, לֹא
 תְּמַחִי אֶלָּא בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי".

"תְּמַחִי" - לְשׁוֹן 'טְהַרְה' וְכוּ'.

"יְנוּקָא" - הִיא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקֶּטָן"
 (בְּרֵאשִׁית א, טז), בְּחִינַת 'שְׁנָה'.

"בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי" - הִינּוּ: רִצּוּעוֹת שֶׁל
 תְּפִלִּין, כְּמוֹ שְׂאֵמֵרוֹ חַז"ל

(סוֹטָה יז): "בְּשֹׁכֵר שְׂאֵמֵר אַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יד,

כג) 'מְחוּט וְעַד שְׂרוּף נֶעַל', זְכוּ בְּנֵינוּ לְשִׁנֵּי
 מִצְוֹת: לְחוּט שֶׁל תְּכֵלֶת, וְלְרִצּוּעוֹת שֶׁל
 תְּפִלִּין". 'וְעַד שְׂרוּף נֶעַל', תְּרַגְּמוּ: "עַרְקָתָא
 דְּמִסְאֲנִי".

הִינּוּ: כְּשִׂאתָהּ רוּצָה לְשָׁמֵר אֶת "הַמְּאוֹר
 הַקֶּטָן", הִינּוּ: מְשִׂאֵי־וּמְתָן בְּאֲמוּנָה,
 שֶׁלֹּא יִינָקוּ מִמְּנֶה הַחִיצוֹנִים - לֹא תוֹכַל
 לְשָׁמֵר אֶלָּא "בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי", הִינּוּ
 רִצּוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין. הִינּוּ: שְׂתַמְשִׁיךְ
 חֲשַׁמ"ל מ"בִּינָה לְבָא" (פְּתַח אֱלִיָּהוּ) לְהַלְבִּישׁ
 אֶת הַאֲמוּנָה וְכוּ'.

עד.

(ח"א לח, א-ב-ד-ה-ו-ז-בסוף)

צָרִיךְ לְפַשְׁטַשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל־עֵת אִם הוּא
 דְּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ. וְהַסִּימָן שֶׁל
 'דְּבִקוּת', הוּא 'תְּפִלִּין'.

וְאִי־אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְבַחֲינַת 'תְּפִלִּין', אֶלָּא
 שְׁיַעֲלֶה אֶת הַדְּבַר וַיִּתְקַנְּהוּ
 וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת הַדְּבַר לְשִׁרְשׁוֹ וְכוּ'.
 וְתַקוּן־הַדְּבַר, הוּא עַל־יָדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹמְדִין
 בְּצַר לְאָדָם בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת וְכוּ'.

וּכְשִׁמְעָלָה הַדְּבַר לְשִׁרְשׁוֹ, הִינּוּ לְגַבּוּרוֹת,
 וּמִתְחִיל לְדַבֵּר בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ
 בְּשִׁלְהֶבֶת הַגְּבוּרוֹת, 'דְּבָרֵי אֱמֶת' שֶׁבְּלִבּוֹ,
 בַּהֲתַעֲוֲרוֹת בְּתַשׁוּבָה, וְרוּאָה פְּחִיתוּתוֹ
 וּגְדֻלַּת הַבוֹרָא וְכוּ', אַזִּי נִכְנָס בּוֹ בּוֹשָׁה גְּדוּלָּה
 עַל גְּדֻלַּת פְּשָׁעָיו, כְּנֶגֶד "רַב וְשִׁלִּיט עַקְרָא
 וְשִׁרְשָׁא דְּכָל עַלְמִין" (הַקְּדָמַת הַזֵּהָר י"א).

וְה'בוֹשָׁה' הַזֹּאת, הוּא בְּחִינַת 'אוֹר
 הַתְּפִלִּין', שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל פְּנֵי
 בְּמִצְחוֹ. כְּמוֹכָא בַּזֵּהָר הַקְּדוּשׁ (תְּקוּנֵי־זֵהָר ט:):
 "תְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת אֵמָא עַל בְּרָא".

וְזָה פְרוּשׁ (משלי ב, ה): "אִז תִּבְיִן", הֵינּוּ: עַל-יְדֵי בִינָה יִתְרָה בְּהַפְרַת-הַבּוֹרָא, עַל-יְדֵי-זָה: "יִרְאֵת ה'", הֵינּוּ: בְּחִינַת 'תַּפְּלִין', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת ו, עַל דְּבָרִים כח, י): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ", "אֵלּוּ תַפְּלִין". כִּי ה' יִרְאֶה הוּא ה'בוֹשֵׁה וְכוּ'.

וְזָה שְׁאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת יא, וְעוּד): "תַּפְּלִין נִקְרְאִין פָּאָר". ו'פָּאָר' הוּא 'כְּלָלִיּוֹת הַגּוֹנִינ'ן. וְזָה שְׁאָנוּ רוֹאִים: כְּשֶׁאָדָם מִתְבַּיֵּשׁ, נַעֲשֶׂה כְּמָה גּוֹנִינ'ן וְכוּ'.

וּמִשָּׁה גַם-כֵּן זָכָה לְאוֹר הַתַּפְּלִין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בַּזְהָר (הַשְּׁמֻטוֹת בְּרֵאשִׁית רסב - עַל שְׁמוֹת לג, ו): "וַיִּתְנַצְּלוּ אֶת עֵדֶיךָ", דָּא תַפְּלִין".

וְזָהוּ (שְׁמוֹת לד, כט): "כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו" - זָה בְּחִינַת 'תַּפְּלִין' שֶׁהוּא ב'מַצַּח'.

וְעַל-יְדֵי-זָה (שָׁם שָׁם, ל): "וַיִּרְאוּ מִגִּשְׁתַּת אֱלֹהֵי" - כִּי הָאִיר עֲלֵיהֶם הִירְאָה.

וְעַקֵּר הָאָרֶת הַתַּפְּלִין, בָּאִים עַל-יְדֵי ה'לִוְחוֹת' וְכוּ'.

וְזָה שְׁאָמְרוּ (נְדָרִים כ,): "מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוּת, בִּידוּעַ שְׁלֵא עֲמָדוֹ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר-סִינַי" - כִּי 'אָדָם-הָרֵאשׁוֹן' פָּגַם בְּבְחִינַת 'תַּפְּלִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת "עֵץ הַחַיִּים" (בְּרֵאשִׁית ג, כד), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיה לח, טז; מְנַחוֹת מד): "ה' עֲלֵיהֶם יַחֲיוּ". וְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא-דְּמוֹתָא, וְעַל-יְדֵי-זָה (שָׁם שָׁם, כג): "וַיִּגְרַשׁ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן" וְכוּ'. "וְכַד תָּב בְּתִיּוֹבְתָא, וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּתָנוֹת עוֹר" (שָׁם שָׁם, כא), דָּא תַפְּלִין" (תַּקּוּנֵי-זֶהָר קה).

ו'קִינ' שְׁהִיָּה מִזְהַמַּת-הַנְּחָשׁ, כְּתִיב בָּהּ (שָׁם ד, ו): "לָמָּה נִפְלוּ פָּנֶיךָ", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אוֹר הַתַּפְּלִין', קָרוֹן עוֹר הַפָּנִים וְכוּ'.

וְזָה שְׁפָתוֹב (תַּקּוּנֵי-זֶהָר קח): "כַּד תָּב בְּתִיּוֹבְתָא, וַיִּשֶׁם ה' לְקִינ אוֹת' (שָׁם שָׁם, טז), פִּרְשׁ רַש"י: "הַחֲזִיר מוֹרְאוֹ עֲלֵיהֶם", כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כח, י): "וַיִּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ".

וְזָה פְרוּשׁ (תַּקּוּנֵי-זֶהָר צב): "בְּרֵאשִׁית, יִרְא בְּשֵׁת" - כִּי ה' יִרְאֶה הוּא ה'בוֹשֵׁה'.

"תַּמָּן רֵאשִׁי תַמָּן בַּת" (שָׁם יח): הֵינּוּ "תַלְת גּוֹנִינ'ן דְּעֵינָא בַת-עֵינ'ן" (שָׁם קכו); רַמְז 'מְקוֹם הַתַּפְּלִין', "וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ" (שְׁמוֹת יג, טז). ו'תַלְת גּוֹנִינ'ן דְּעֵינָא וּבַת-עֵינ'ן, הֵם אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת.

זֹאת הַתּוֹרָה (ח"א לח) הִיא סוּד כְּוִנוֹת תַּפְּלִין, כְּמִבְּאָר שֶׁם בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְכַנְרָשׁ מִן הַצַּד בְּהַג"ה אִיךְ כָּל כְּוִנוֹת תַּפְּלִין כְּלוּלִין שָׁם, וְהַדְּבָרִים מוּבְנִים לְמִשְׁכִּילִים. וְעַדִּין צְרִיכִין בְּאוֹר רַחֲב לְבָאָר הַדְּבָר הַיָּטֵב, וְאִם יִהְיֶה אֱלָקִים עֲמָדֵי, יִתְבָּאָר הַדְּבָר בְּמְקוֹם אַחַר בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ.

וְדַע: שְׁשִׁמְעֵתִי מִפִּי-הַקְּדוֹשׁ, שֶׁחֲשַׁב כְּמָה וְכְמָה תּוֹרוֹת, וְאָמַר: שְׁכַלְסֵם הֵם סוּד כְּוִנוֹת תַּפְּלִין, דְּהֵינּוּ: הַתּוֹרָה "בְּחַצְצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר" (ח"א ה), ו'"אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" (ח"א ד), ו'"קִרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" (ח"א ו), וְהַתּוֹרָה "מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים" (ח"א לג), ו'"אַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֵנִים" (ח"א לד), "אֲשֶׁרֵי הָעָם זָרְקָא" (ח"א לה), וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת: "מִרְכַּבַּת פְּרַעָה" וְכוּ'. וְעוֹד כְּמָה וְכְמָה תּוֹרוֹת גְּדוּלוֹת שְׁאִינִי זוֹכֵר עֲתָה לְפָרְטֵם. וְאָמַר: שְׁכַלְסֵם הֵם סוּד כְּוִנוֹת תַּפְּלִין. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְהַשְׁיֵגֵם.

תפלין מבטלין הדלות. פי עקר השפע והעשירות נמשך על-ידי בחינת 'עקב', בחינת 'אמת', בחינת 'תפלין'.

ענה.
(ח"א מז)

מי שמשקע ב'תאות-אכילה', בידוע: שרחוק מאמת. גם זה סימן על 'דלות'.

ו'ה'ארת-פנים, הוא תקון ו'אמת' (שמות לה, ו), בחינת 'עקב' וכו', והוא בחינת 'תפלין'. פי 'עקב' הוא 'תפארת', 'כלליות הגנין', בחינת 'תפלין הנקראים פאר' (ברכות יא. ועוד). - ועקר 'עשירות' בא מאמת' וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (ברכות כד. על דברים כח, טו): "והיו חייך תלאים, זה התולה תפלין". גם אמרו (מנחות קג): "זה הקונה תבואה מן השוק" - הינו שה'דלות' בא על-ידי פגם התפלין, על-ידי פגם האמת'.

ו'ארץ-ישראל' שעקר קבלתה מבחינת 'עקב' וכו', בשביל זה נקראת "ארץ החיים" (זהר ויקרא מה:) - פי 'תפלין' נקראים 'חיים', כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עליהם יחיו".

וזה שבחיה (דברים ח, ט): "אשר לא במספנות תאכל בה לחם". וזה 'שבח ארץ-ישראל': שלא מחמת עניות תאכל לחם, אלא מחמת שבור ובטול 'תאות-אכילה', פי היא מקבלת הארה והשפעה מבחינת 'תפלין', בחינת 'עקב', בחינת 'אמת', שמשם בא 'עשירות'.

וזה פרוש (תקוני-זהר צא: על שמות כב, כו): "פי היא שמלתו לערו", "דא עזר של תפלין" - שבה נכנס בחינת 'תפלין'.

(מוהרנ"ת: ומרמז: על עניות השכינה בגלותא, שמשם עקר העניות של ישראל בגלות. הינו: שה'תפלין', הם עקר השמלה המגנת על ענית השכינה וכנסת-ישראל, פי

עו.

(ח"א נד, ג)

ה'המון-עם' שאין להם השכל להעמיק להבין הרמזים שמרמז לו השם-יתברך בכל-דבר - נעשה אצלם כל-זה ממילא, על-ידי: שנה, וציצית, ו'תפלין', ותורה, ותפלה, ומשאומתן וכו'.

ו'ציצית' ו'תפלין' - הם בחינת "גדלת מאד" (תהלים קד, א). פי 'תפלין' - הם בחינת 'הגדלת השכל', להבין כל הרמזים שמרמז לו השם-יתברך בכל יום. פי 'תפלין' הם בחינת 'מחין'. ו'ציצית' - הוא בחינת ה'צמצום', בחינת 'מאד' וכו'.

ועל-כן 'ציצית' קודם ל'תפלין', בבחינת (שירי-השירים ב, ו): "שמאלו תחת לראשי", ואחר-כך: "וימינו תחבקני". וכו'.

עז.

(ח"א נד, ד)

"מלך אסור ברהטים" (שירי-השירים ז, ו), "ברהיטי מחין" (תקוני-זהר כא). 'אסור', הינו בחינת 'קשר של תפלין', בחינת 'אחורי', כמאמר חז"ל (ברכות ז. ומנחות לה: על שמות לג, כג): "וראית את אחורי" - זה קשר של תפלין".

וזה (שמזאל-א כח, כט): "והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים", הינו קשר של תפלין. פי 'תפלין' הם בחינת 'חיים', כמאמר חז"ל (מנחות מד:): "כל המניח תפלין זוכה לחיים, שנאמר (ישעיה לח, טז): ה' עליהם יחיו".

וְשִׁכְלוּ, שְׁלֹא לְהַנִּיחוּ לְצִאת חוּץ לְגִבּוּלוֹ
וְכוּ'.

פא.

(ח"ב ה, ח)

על־ידי תפלין מחין, נעשין "שבועה
משיבי טעם" (משלי כו, טז), הינו
בחינת דבורים פשרים שבהם משיבין
הנשמות שנפלו.

פב.

(ח"ב ה, ט)

"אדם ביקר בל ילין" (תהלים מט, יג-כא).
הינו: פשאינו לן וישן ביקר,
בבחינת תפלין, הינו: שאינו מזבד המחין
בבחינת תפלין, אזי: "נמשל בבהמות
נדמו" (שם).

פג.

(ח"ב ה, י)

זה בחינת השמחה של תפלין, כמו
שאמרו רז"ל (ברכות ל): "שרב ירמיה
היה בדה טובא, ואמר: תפלין קא מנחנא".
הינו: פי על־ידי תפלין מחין, נעשה בחינת
המלאך וכו'. ועל־בן צריך שמחה, כדי לתן
חזוק להמלאך.

פד.

(ח"ב ה, יא)

עונות המשפט נעשה על־ידי בחינת
תפלין רעים. פי יש
בחינת תפלין, מחין, שיש בהם פסלות, פי
התפלין מחין נעשין על־ידי שמעלין
הלחות ושמנונית הגוף מבחינת ההתים
בשרו" (ויקרא טו, ג), לבחינת חותם דקדשה,
בחינת תפלין מחין.

עח.

(ח"א סט)

ועל־בן אמרו רז"ל (קדושין ע.): "אלהו
בופתו, והקדוש־ברוך־הוא
רוצעו". זה בחינת מחין ו'מותרי־מחין'.

"בופתו" - בחינת מחין, בחינת תפלין,
בחינת (שיר־השירים ג, ז): "מלך
אסור ברהטים", "ברהיטי מחין" (תקוני־זהר
כא), בחינת תפלין.

"רוצעו" - בחינת מותרי־מחין, בחינת
רצועות שהן בחינת מותרי־
מחין.

עט.

(ח"ב ה, ז)

יש "מגני ארץ" (תהלים מז, י), שמגנים עלינו
ומצילין אותנו, פי מכניעין החותם
דסטרא־אחרא, שנעשה על־ידי הגאון.
ועל־ידי שמכניעין תאות־נאוף, בחינת
חותם דסטרא־אחרא, על־ידי־זה נעשה
בחינת תפלין, מחין, בחינת חותם
דקדשה' - פי עקר תקון המחין, על־ידי
שבירת תאות־נאוף וכו'.

ועל־בן נקראו התפלין יקר', (מגלה טז): -
פי התפלין נעשין על־ידי תקון
תאות־נאוף, שהיא בחינת (משלי כו, ז): "אשת
איש נפש יקרה תצוד".

ועל־בן נקראין התפלין פאר" (ברכות יא.
ועוד), פי נעשין על־ידי תקון
הגאון וההתפארות.

פ.

(ח"ב ה, ז)

"שִׁדְדֵי־י שֶׁל תַּפְּלִין", זה בחינת ה'צמצום'
שצריך בלא־אחד לצמצם מחו

וַיֵּשׁ לַחֹת שְׁצָרִיכִין לְצֵאתָ, בְּבַחֲיַנַת טַפַּת
עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, וּבְשִׁמְעֵלִין אוֹתָם,
אֲזִי נִתְעַרַב פְּסֻלַת בְּהַמְחִין וְהַתְּפִלִּין, וְעַל-
יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה 'קִלְקוּל הַמִּשְׁפָּט' וְכו'.

פה.

(ח"ב ה, יד)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן הַמְּחִין', נַעֲשִׂין בְּחִינַת
(תְּקוּנֵי־זֶהר קטו:): "תְּפִלִּין דְּמַכְסִּין
עַל מַחָא" - כִּי 'תְּפִלִּין' הֵם 'הַתְּנוּצָצוֹת
הַמְּחִין'.

פו.

(ח"ב ה, יד)

בְּיוֹם־כְּפוּר, אֲזִי הוּא גָמַר 'תְּקוּן חוֹתָם
דְּקִדְשָׁה', בְּחִינַת 'תְּפִלִּין',
הַפֶּה 'חוֹתָם דְּסִטְרָא־אַחֲרָא', בְּבַחֲיַנַת (מוֹסַף
יוֹם־כְּפוּר): "וּבְיוֹם צוֹם כְּפוּר יַחְתַּמּוּן".

הֵינּוּ: שְׁבַע־עֶשְׂרֵת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה, נַעֲשֶׂה
בְּחִינַת 'תְּקוּן הַתְּפִלִּין'. וּבְיוֹם־
הַכְּפוּרִים, הוּא גָמַר תְּקוּנָם.

פז.

(ח"ב מ)

מֵהֵיכָן נִמְשָׁד וְנִתְעוֹרַר אֲצֵל הַשֵּׁם־
יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת 'עֵינַיִם' לְהַשְׁגִּיחַ,
בְּחִינַת (דְּבָרִים יא, יב): "עֵינַי ה'" - זֶה נַעֲשֶׂה עַל-
יְדֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר
בָּהֶם, בְּבַחֲיַנַת (ישעיה מט, א): "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
אֶתְּפָאֵר".

וְעַל-יְדֵי ה'הַתְּפָאֵרוֹת', נַעֲשִׂין בְּחִינַת
'תְּפִלִּין' שְׁנִקְרָאִין 'פָּאֵר' (בְּרַכּוֹת יא.
וְעוֹד), וְהַתְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת 'מַחִין', וְנִכְנָסִין
לְפָנַיִם וּבּוֹקְעִין בְּעֵינַיִם, וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה
'הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ' כְּבִיכּוּל, שְׁעַל-יְדֵי־
זֶה נַעֲשֶׂה 'קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' וְכו'.

וְכֹל מֵה שְׁנִתּוּסְפִין יוֹתֵר רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל
שְׂרוּצִים לְעַבְדוֹ וּלְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו -
נִתְגַּדֵּל וְנִתּוּסַף יוֹתֵר הַתְּפָאֵרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
שְׂמֵתְפָאֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְּקַרְבִּים אֵלָיו.
וְעַל-יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין 'תְּפִלִּין מַחִין'.

אֲךָ מִי שְׂיִכּוּל לְרֵאוֹת זֹאת ה'הַתְּפָאֵרוֹת',
הוּא מְקַבֵּל מִזֶּה בְּחִינַת 'פָּאֵר' ו'מַחִין',
וְנַעֲשִׂין אֲצֵלוֹ גַם־כֵּן בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', וְנִכְנָסִין
לְפָנַיִם וּבּוֹקְעִין בְּעֵינַיִם, וְנַעֲשִׂין עֵינָיו גַם־כֵּן
בְּבַחֲיַנַת "עֵינַי ה'". וּבְכָל־מְקוֹם שֶׁמִּסְתַּכֵּל
וְרוֹאֶה, נַעֲשֶׂה שֵׁם גַם־כֵּן בְּחִינַת "אוֹרֵא
דְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל" וְכו'.

אֲבָל מִי הוּא זֶה שְׂיִכּוּל לְרֵאוֹת הַתְּפָאֵרוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ? - אֲמַנָּם מִי שְׂרוֹאֶה הַצְּדִיק־
הַאֲמֵת שֶׁמְקַרֵּב בְּנֵי־אָדָם לְעַבְדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְהוּא עֹקֵר הַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם
שְׁבַשְׂמַיִם, וְהוּא עֹקֵר הַתְּפָאֵרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ -
מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בּוֹ.

וְעֹקֵר הַדְּבָר: בְּעַת הַקְּבוּץ שְׂמֵת־קַבְּצִים
אֵלָיו, וּבִיּוֹתֵר בְּרֵאשִׁי־הַשָּׁנָה, שְׂאֵז
הוּא הַקְּבוּץ הַגָּדוֹל - אֲזִי הַהַתְּפָאֵרוֹת גְּדוֹל
בִּיּוֹתֵר וְכו'. אֲזִי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בּוֹ אֲזִי, מְקַבֵּל
מִן ה'הַתְּפָאֵרוֹת' הַזֹּאת, וְנַעֲשִׂין אֲצֵלוֹ גַם־כֵּן
בְּחִינַת 'תְּפִלִּין מַחִין' כְּנ"ל וְכו'.

פח.

(ח"ב סז)

עֹקֵר קִיּוּם 'בֵּית־הַמְּקוֹדֵשׁ', עַל-יְדֵי בְּחִינַת
ה'מַחִין'. גַּם 'בֵּית' זֶה בְּחִינַת ה'בְּתִים
שֶׁל הַתְּפִלִּין, שְׂשֵׁם הֵם ה'מַחִין' וְכו'.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל
צִיּוֹן (ישעיה סא, א): "לְשׁוֹם
לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן פָּאֵר תַּחַת אֶפְרַיִם", 'פָּאֵר' תַּחַת

אפר' דיקא. פאר' זה בחינת ה'מחין',
בחינת תפלין וכו'.

פ.ט.

(ח"ב עב)

אפלו בשעושיין מצוה, צריך שיהיה לו
גם-פן בושה גדולה. כי איך באים
לחטף ה'תפלין' שהם 'כתרי דמלכא',
ולתניהם פתאם על הראש. בודאי ראוי
שיהיה לו בושה גדולה כשפא לעשות איזה
מצוה.

צ.

(ח"ב עז)

כל-אחד מישראל, אפלו צדיק גדול,
צריך שיהיה לו איזה צער בכל
יום וכו'. - וזה בחינת 'מעברתא של תפלין'
וכו', כי 'תפלין' הם בחינת 'מחין',
וה'רצועה' היא בחינת 'יראה', כי 'רצועה'
בישא' היא 'יראה נפולה' (הקדמת הזוהר יא:).

וכן ה'יראה דקדשה' - היא גם-פן בחינת
'רצועה דקדשה'. וזה בחינת
ה'רצועה' שעוברת בתוך ה'מעברתא של
תפלין' - הינו ש'הרצועה' שהיא ה'יראה',
היא עוברת בתוך המחין והתפלין וכו'.

ועל-פן כל איש ישראל שזוכה בכל יום
לביחינת 'מחין', בחינת 'תפלין',
עובר עליו 'יראה' גם-פן, בבחינת ה'רצועה'
שעוברת ב'מעברתא של תפלין' - ומזה
נשתלשל ובא לכל אחד איזה צער בכל יום.

צא.

(שבחי-הר"ן ח"ב כב)

בנסיעתו של רבנו ז"ל בחזרה מארץ-
ישראל, כשהיה נמצא בספנות,
התחיל אז לחשב בעצמו: מה יעשה אם

יוליכו אותו לאיזה מקום על הים שאין שם
יהודי וימכרו אותו שם? איך יוכל לקיים שם
את מצוות התורה!?

עד שזכה שבא על השגה: שיוכל לעבד
השם-יתברך אפלו כשלא יוכל חס-
ושלום לקיים המצוות!

כי השיג את העבודה של 'אבות העולם'
שהיה להם 'קדם מתן-תורה', שקימו
כל המצוות אף-על-פי שלא עשו אותן
כפשונן. כמו 'יעקב-אבינו' שקיים מצוות
תפלין על-ידי המקלות אשר פצל כידוע
(זהר ויצא קסב.), וכיוצא בזה, עד שהשיג איך
לקיים את כל המצוות בדרך זה כשיהיה אנוס
שם במקום שימכרו אותו חס-ושלום. -
ותכף כשזכה להשגה זו, עזרו השם-יתברך
וכו' וכו'.

צב.

(שבחי-הר"ן ח"ב לא)

כשרבנו ז"ל היה בארץ-ישראל, בא אליו
אחד מהגדולים שהיה חשוב
מאד, והיה בקי בכל הש"ס וממרי קבלה.
והפציר לרבנו ז"ל: שרצונו לידע הטעם
האמתי למה הוא בא לארץ-ישראל.

ורבנו ז"ל לא רצה לגלות לו בשום-אופן.
והגדול הנ"ל שוב הפציר בו מאד:
שלכל-הפחות ילמדנו רבנו איזה חדוש
מחדושינו הנחמדים והנעימים, לשמע
חדושי-תורה מפיו הקדוש, אולי יתעורר
לבבנו מחדש לעבודתו יתברך, וגם אולי
נזכה ממילא להבין ולהשכיל איזה רמיזא
מהנקדה הנ"ל.

מיד התחיל רבנו ז"ל להתלהב מאד
ברשפי רשפי שלהבת י"ק, ופניו

נבערו ונתלהבו כלפידים ממש וכו', והתחיל לדבר בלשון זה להגדול הנ"ל: "הידעתם סוד פונות תפלין"?! - השיב לו הנ"ל קצת פונות.

אמר לו: "לאו, לא זו הדרך של פונת תפלין" - וכיון שאינכם יודעים סוד פונות תפלין, אינכם יודעים סוד ארבע רוחות של ארץ-ישראל! - ועכשו אתחיל לגלות לכם איזה רמז מזה.

ויהי כאשר התחיל לדבר, התחיל לצאת דם מגרונו. ואמר להחכם הנ"ל: "עתה ראו בעיניכם, כי אין מספיקים מן השמים לגלות לכם דבר!"

ותכף כשראה החכם הנ"ל זאת בעיניו, נענע לו ראשו, ובקש אותו מאד שימחל לו מה שהטריח אותו בלכתו, ונבהל מאד בזה. ולא רצה לזוז משם, עד שפחל לו רבנו ז"ל.

צג.

(ספורי-מעשיות, מעשה ד ממלך שגזר שמד)

ענה ואמר האנוס: "עקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, להניח טלית ותפלין בפרהסיא"! - וחרה להמלך מאד, מחמת שבכל מדינתו אינם רשאים להיות יהודים, אבל לא היה לו בררה מחמת השבועה. - בבקר הלך האנוס, והניח טלית ותפלין בפרהסיא.

אחר-כך מת המלך ונעשה בנו מלך וכו'. ואמרו לו החוזי-כוכבים: "שזרעו לא יכרת, רק שישמר משור ושה" וכו'. וצוה לבניו שינהגו גם-כן כמותו בדרך רבה ומת. ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהג ביד רמה וכו', וצוה להכריז: "שלא ימצא

במדינתו שור ושה, כדי שלא יהיה נכרת זרעו" וכו'.

והשפיל כל השרים שיש להם התמנות, אפלו אותן שעבדו אצל אבי-אבי זקנו וכו'. בתוכם היה השר האנוס הנ"ל. ושאל אותו המלך: "מהו השדרות וההתמנות שלך"?! - השיב לו: "השדרות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, בשביל הטובה שעשיתי לזקנך!" - ולקח מאתו זאת, וחרז ונעשה אנוס.

פעם-אחת ראה המלך בחלום: "שהשמים זכים, וראה כל השנים-עשר מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות משחקים מפנו". ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו: "שעל-ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו"! ונפל עליו פחד גדול וכו', וקרא לכל הפותרי-חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו וכו'. ובא אליו חכם אחד וכו'. והוטב להמלך.

והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל וכו'. בתוך-כך ראה האש מלכים וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעטפים בטלית ותפלין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על כן היו יכולים לילך דרך האש וכו'.

והמלך חשב: "מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על-כן אמר שגם הוא ילך" וכו'. והלך המלך וזרעו, ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כלם!

כשבא החכם לביתו, היה תמוה בעיני השרים: "הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו"?!

ומתבזה וכו' נפגם ההתפארות, על-כּן יש
השש על ה'תפלין' שהם בחינת
'התפארות'.

צה.

(חיי-מוהר"ן תקי)

ספר לי חברי רבי נפתלי: שפעם אחת
ספר עמו ממצות תפלין, והפליג
מאד בקדשת התפלין.

ואמר: שראוי לאדם להתלהב מאד
בהנחת תפלין, כי תפלין הם
קדושים ונוראים מאד, וראוי שיפיל על
האדם פחד ורעדה גדולה ואימה ויראה
עצומה כשרוצה להניח תפלין, אשר
קדשתם שגבה וגבהה מאד. והאריך בזה
הרבה. - וגם אנכי הבנתי מדבריו עצם
הפלגת נוראות קדשת התפלין.

ואמר: שפמה וכמה תורות שלו רבות
מאד, כלם נאמרו על מצוות
תפלין, אה-על-פי שלא נזכר שם תפלין
כלל, הם נאמרו על ענין תפלין וכו'. והם
וכו' (מובא לעיל בתורה ח"א לח), ועוד מאמרים
רבים אשר נאמרו באותן הזמנים, כלם
נאמרו על תפלין. ומזה יוכל לשער מעט,
עד היכן גדלו ושגבו קדשת התפלין.

צו.

(חיי-מוהר"ן תקיא)

אמר: שהוא יודע מסופר אחד שהוא
צדיק גנוז, ורצה מאד שיהיה לנו
תפלין ממנו. ואמר: שהוא רוצה לנסע אליו
בעצמו, ולקח ממנו כמה זוגות תפלין, כי
צריכין לנסע אליו בחכמה, באפן שלא יבין
שבאו אליו בשביל זה, כדי שלא יהיה נלכד
חס-ושלום באיזה צד גאות. על-כּן היה
רצונו לנסע אליו בעצמו, ולקח ממנו כמה

ענה האגוס ואמר: על-ידי נכרת, כי
החזי-פוכבים ראו, ולא ידעו מה
ראו, כי 'שור' עושין מעורו 'תפלין', ו'שה'
עושין מצמרו 'ציצית' ל'טלית', ועל-ידיהם
נכרת הוא וזרעו!

כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים
במדינתם, שמלבשין בטלית ותפלין -
היו הולכים דרך האש ולא היו נזוקים כלל.
והוא נכרת - על-ידי שלא היו רשאים
יהודים שלובשין טלית ותפלין לישיב
במדינתו, ועל-כּן היו השור ושה שבמזלות
שזחקים ממנו, כי החזי-פוכבים ראו ולא
ידעו מה ראו, ונכרת הוא וזרעו פנ"ל.

"ננתקה את מוסרותימו" (תהלים ב, ג).
"מוסרות" - הם של 'עור',
בחינת 'תפלין'. 'עבותימו' (שם), 'עבות' הם
'חבלים', בחינת 'ציצית' וכו' וכו'.

"עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" (תהלים
ב, יא). "עבדו - זה 'ציצית'.
"ביראה" - זה 'תפלין' [שהוא בחינת 'יראה',
כמבאר בגמרא ברכות ו. סוטה יז. חלין פט.]. "וגילו
ברעדה" - 'רעדה' הנ"ל (שנפל על המלך - שם
בהספור).

צד.

(חיי-מוהר"ן ער)

צנה לקרות אחד לבדק תפלין. ענה
ואמר: מחמת שהרב מברדיטשוב
נוסע וסובב עתה על המדינה, מחמת זה אני
מצוה לבדק התפלין שלי. כי כשגדול
ומפרסם בזה הולך וסובב, זה בחינת 'פגם
ההתפארות' חס-ושלום כפיכול וכו'.
וכשהוא יושב בביתו אזי הוא בחינת (ישעיה
מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית", בחינת
'בתים של תפלין'. - אבל כשנוסע וסובב

זוגות תפליו, ולחלק לאנשי-שלוֹמנו, שנזפה בלנו להניח תפליו קדושים שלו.

וגם קדם שספר זאת, דבר עמנו כמה פעמים: שרצונו שיהיה לנו תפליו טובים מסופר הגון באמת.

וכפי הנראה מדבריו היה: שלא היתה בונתו על אלו הסופרים המפרסמים עכשו, רק שיהיה סופר הגון באמת לאמתו. ודבר מזה כמה פעמים מענין תפליו טובים. אחר-כך ספר הנ"ל: שיודע מסופר וכו'.

אך בעוונותינו הרבים לא זכינו להוציא הדבר לאור, ולא גלה לנו מי הוא הסופר ואיפה הוא. ובתוך-כך נסתלק למעלה למעלה - ואין אתנו יודע עד מה, איה מקום כבודו של הסופר ההגון באמת.

צז.

(ימי-מוהר"ת ח"א לט)

בקיץ תקס"ט נסע הרב מברדיטשוב על המדינה. וספרו זאת לרבנו ז"ל. ביום שלאחריו שאל רבנו ז"ל על ה'בעל מגיה' רבי יעקב היכן הוא. ואמר: "שרוצה לבדק תפליו"! והבינו שיש לו פונה בזה.

ואחר-כך בא רבי יעקב 'בעל המגיה' הנ"ל, ובדק תפליו, והיו פשרים ויפים מאד מאד, כי היו מבתיבת-יד הסופר הצדיק המפרסם מזרנו אפרים ז"ל, אשר כתב שלו מתקים ביותר ונראה כחדש ממש במפרסם.

אחר-כך ענה ואמר רבנו ז"ל: זה הענין שספרו אתמול שהרב מברדיטשוב נסע, עבר עלי בדעתי בכל הלילה הזאת, ומחמת זה בדקתי התפליו שלי. ואמר על-זה ענין נפלא ונורא מאד

בדרכו (ב'שיי-מוהר"ן עה). - ומתוך כלל דבריו האלו נשמע: שקורא להרב הנ"ל 'פאר ישראל' וכו'.

צח.

(פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לו; שיח-שרפי-קדש ח"א תט)

שמעתי מאבי הרניי-כפרת-משכבו, ששמע מפי ר' עוזר ז"ל: שהאנשים של אדמו"ר זצ"ל, חברו יחד שני אזהרותיו. א) שלא ילך יום אחד בלי למוד שלחן-ערוך. ב) וגם הזהיר מאד להניח תפליו דרבנותם, ואמר: "שלדעתו תכה בשמתחילין להניח תפליו, יתחילו להניח שתי הזוגות". וזה ידוע שמצוה ללמד בתפליו דרבנותם.

על-כן נהגו האנשים שלו: שהיו מניחין תפליו דרבנותם, ולמדו בהם שלחן-ערוך.

[ב'שיח-שרפי-קדש' ח"ב כט: רבנו ז"ל אמר: "הייתי רוצה להנהיג בעולם, שביום הבר-מצוה, יניח הבר-מצוה שני זוגות תפליו, רש"י, ורבנותם" [אין וואלט געוואלט אריינברענגען, אז מ'זוערט בר-מצוה, זאל מען לייגן באלד צוויי פאר תפליו].

צט.

(לקוטי-הלכות, תפילין ה, כט)

עכשיו בעקבות-משיחא בסוף הגלות, צריכים לזהר מאד להניח תפליו דרבנותם, כמו שהזהירו כל הצדיקים-אמתיים שהיו בימינו.

ק.

(שיח-שרפי-קדש ח"א תט; ח"ב ל)

רבנו ז"ל אמר: "רוצה אני, שהבחור הבר-מצוה יניח התפליו ביום הבר-מצוה, לא קודם".

וקבל על-עצמו: לבל יוסיף עוד ליסרו
מהיום שהוא והלאה.

קג.

(כוכבי-אור, טיחות-וספורים;
טיח-טרפי-קדש ח"א תנב)

מוהרנ"ת ז"ל שבה מאד את פתיבת
תפלין של רבי יצחק איזיק
יוסף סופר, והפץ היה: שכל אנשי-שלוֹמנו
יתפללו בתפלין כתב-ידו.

וכן פעם אחר פטירת הסופר הנ"ל, שהיה
אצל אחד תפלין, ונתנם לסופר
לבדקן. כשפתח הסופר את התפלין וראה
את הנחת הפרשיות איך שמנחים בפתים,
מכון פהלכה בכל הפרטים ודקדוקים
והפתיבה, אמר: "עדות היא על צדקת
הסופר, ותפלין פאלו אין צריכים בדיקה".

קד.

(אבני-ה-ברזל; טיח-טרפי-קדש ח"א תרכד)

פעם מוהרנ"ת ז"ל על הרב רבי זלמן,
על שהיה בכעס על החסידים
שמשכנו התפלין שלהם עבור יין-שרף.
ואחר-כך הבין מוהרנ"ת: "שצדקו דבריו".

קה.

(טיח-טרפי-קדש ח"ו פז)

כשאחד מאנשי-שלוֹמנו היה לו בן
שהגיע למצוות, היה רבי מיכלע
בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, מעוררו
ומלחיבו לקראת הנחת התפלין, והיה אומר
לו: "היה זהיר בקדשת התפלין לא לדבר
בהם פי אם רק דבורי תורה ותפלה. ואם
תזהר בכך, מברך אני אותך, שתזכה
לאריכות ימים ושנים, וליראת-שמים".

קא.

(טיח-טרפי-קדש ח"ג ע)

אמר רבנו ז"ל: "הייתי מרוצה שיהיה לי
בן, אף שרק ילד לבית-הכנסת עם
הטלית והתפלין, העקר שיהיה לי בן" [איך
וואלט געוואלט האבן א זיך, ער זאל נאר גיין מיטן טלית
און תפלין אין שוהל אריין, אבי א זיך]. כי פידוע לא
האריכו בננו ימיהם פמובא בחיי-מוהר"ן
ועוד.

ומזה היה מנהג אנ"ש: להקפיד ללכת
עם הטלית והתפלין לבית-הכנסת,
ולא להשאירם שם מיום ליום, כי זה שבהו
והתפארותו של יהודי, ללכת לבית-הכנסת
עם מלבושי וכתרי המלך הם הטלית
והתפלין.

קב.

(כוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן כה)

רבי יצחק איזיק ז"ל, כשנתקרב, נתעורר
עליו מריבות ורדיפות גדולות מאד
מכל בני ביתו ובפרט מחותנו ואשתו וכו'.

הוכיח רבנו ז"ל את חותנו על דרכו הרע.
וגם שאל אותו: הלא בבקר
כשאתה מניח תפלין, ובידך אתה מכריח
את עצמך ברצועות של עור בהמה, ובפיך
אתה מהשה ודומם, ואיך רוצה לדבר אז
שום דבור, אם יעמד אז לנגדך איזה ערל
שלא ראה ושמע פזאת מעולם, האם לא
היה אומר עליך שאתה יוצא מדעת?!

(הינו כי מכון ממש, כן המה גם אמרי פיהו האלה אשר
יאמר על חתנו שהוא יוצא מהדעת, על שעושה רצון
הבורא ותברך, כפי תעלומות דרכיו אשר יודיענו על ידי
עבדיו הנאמנים).

ועוד פיוצא בדברים פאלה דבר והוכיחו -
עד שנתחרט מאד חותנו על-זה,

קו

(ספר-המדות, עניני מצות תפלין)

[א] על-ידי שמחת יום-טוב, ועל-ידי הנחת תפלין כראוי, תלך אשתו בנים זכרים (בנים י).

[ב] מי שיש לו עזות, תקונו: שיניח תפלין שיהיו על ראש צדיק (עזות ה).

[ג] הנפנה, ונוטל ידיו, ומניח תפלין, וקורא קריאת-שמע, ומתפלל - כאלו בנה מזבח, והקריב עליו קרבן, וכאלו טבל (תפלה מ).

”וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך” (דברים ו, ט) - מצות מזוזה -

קז

(ח"א ב, בסוף)

איתא במדרש (ויקרא-רבה כז, ב - על איוב מא, א): "מי הקדימני ואשלים לו" - מי עשה לי מזוזה קדם שנתתי לו בית" וכו'. נמצא: שכל מעשים-טובים שילנו וכל התפללות, הכל מאתו, ואין ראוי לחשב לקבל שכר על שום דבר.

קח

(ח"א כג, ד-בסוף)

וזה בחינת 'מזוזה', כי איתא במדרש (במדבר-רבה כב, ז): "למה נקרא שמן זוזי, מפני שזזין מזה לזה". וזה (איוב כב, כה): "והיה שדי בצריך", הינו על-ידי 'מזוזה'. "וכסף תועפות לך" (שם) - על-ידי-זוזה פרנסתו מעופפת לך. כי 'ש-ד-י' הוא בחינת 'ברית' וכו'.

וזה שדרשו (ירושלמי ברכות פ"א): "ש'עשרת-הדברות הם ב'קריאת-שמע', ודבור

ל'א תחמד' כנגד 'וכתבתם על מזוזת' (דברים ו, ט) - כי על-ידי 'מזוזה' נתבטל 'המדת המזון'.

וזה שאמרו רז"ל (שבת קג: מנחות לד.): "וכתבתם" (שם) - 'שיהא כתיבה תמה'. וזה בחינת (בראשית כה, כז): "יעקב איש תם", כי על-ידו: "ויחן פני העיר" (שם לג, יח), שעל-ידו 'תקון המטבע'.

וזהו שאמרו (שבת לב:): "ש'אריכת ימים על-ידי מזוזה" - כי סמוך ל'וכתבתם" (דברים יא, כ), "למען ירבו ימיהם" (שם שם, כא) - כי על-ידי אמונה במשא-ומתן, בא 'אור החיים'.

ובשביל זה: "קביעות המזוזה, בשליש העליון של הפתח" (מנחות לג.) - כי אמרו (בבא-מציעא מב:): "לעולם ישלש אדם את מעותיו, שלישי בפרקמטיא וכו' - ו'שליש העליון' הוא ה'שליש שבפרקמטיא', כמאמר חז"ל (ירושלמי פאה פ"ח): "טבין חמשיין דעבדין, מפאתן דלא עבדין". ועקר האמונה צריך להיות במשא-ומתן, כמו שאמרו (שבת לא:): "נשאת ונתת באמונה". נמצא: שעקר המזון, ששם צריך אמונה, הוא בשליש עליון, שהוא בשליש שבפרקמטיא'.

עתה בוא וראה נפלאות-השם, כי מבאר ב'ירושלמי פאה' (פ"א - וב'בראשית-רבה לה, ג): "ארטבן שלח לרבי חד מרגליתא טבא, שלח ליה רבי חדא מזוזה". ולכאורה הוא פלא: מדוע שלח לו מזוזה דיקא, ולא מצוה אחרת!?

אך על-פי הנ"ל מבאר היטב: כי 'מזוזה' דיקא מבטל 'המדת המזון', ועל-בן שלח לו 'מזוזה' דיקא, כי 'ארטבן' שלח לו

"מה העדות והחקים והמשפטים" (דברים ו, כ)

קיב.

(ח"א נו, ג)

ה'תורה', שהיא בחינת 'מה', כמו שכתוב (דברים ו, כ): "מה העדות והחקים והמשפטים" - היא בחינת 'מדות וימים' - שעל-ידיה קורין את ה'חיות' לתוך ה'מדות' וה'ימים'.

"וצדקה תהיה לנו, כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו באשר צונו" (דברים ו, כה)

קיג.

(ח"א רנא)

דע: שעל-ידי 'מלחמות', הינו 'מחלקת' - נופלים מחשבות של רשעים, מחשבות של כפירות, על אנשים כשרים. והתקון לזה: למסור המלחמה על השם, שהשם ילחם המלחמה, על-ידי- זה מבטל מחשבות רשעים. - אבל דע: שעל-ידי צדקה שלהם, יש פח במחשבתם להתקיים אפלו אם ימסר המלחמה להשם וכו'.

ודע: שאיש אמת, דהינו שעושה מצוות בשלמות ובכל הדקדוקים בינו לבין קונו, יש לו פח להמשיך לעצמו כל הצדקות שהם עושין - כי הצדקה נמשכת רק אחר האמת - ואזי אין להם פח הצדקה, ואין פח במחשבתם להתקיים.

וזוה שכתוב (דברים ו, כה): "וצדקה תהיה לנו, כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו באשר צונו". הינו:

'מרגליתא טבא', הינו 'עשירות וממון', כי היה שוה ממון הרבה, ועשה עקר החשיבות מזה. על פן שלח לו רבי פנגד זה, 'מזוזה' דיקא - פי 'מזוזה' מבטל 'חמדת העשירות'.

קט.

(ספר-המדות, בנים נו)

בעוון מזוזה, בנים מתים פשהם קטנים.

קי.

(שיח-שופי-קדש ח"ב תריט)

פעם פשבקש מוהרנ"ת מסופר אחד, שיבדק לו את מזוזות ביתו, בא הסופר לביתו ולקח את מזוזות הבית לבדקו. בעת שהיה מוהרנ"ת בבית הכנסת.

כשחזר מוהרנ"ת לביתו, וראה שהמזוזה אינה קבועה בפתח הבית, שאל: היכן המזוזה?! - ענו לו: "שהסופר לקחן לבדיקה עם שאר מזוזות הבית!"

ולא נכנס מוהרנ"ת לבית - אלא שלח לקרא לסופר. וכשהגיע, אמר לו מוהרנ"ת: "הרי לקחת לי את ביתי [האסט מיר צונגענומען די שטוב], וכי פך בודקים מזוזות?! - היה לך לבדק אחד אחד במקומו ולקבעם בחזרה באותו מעמד!"

"ועשית הישר והטוב" (דברים ו, יח)

"זו פשרה לפנים משורת הדין" (רש"י)

קיא.

(ספר-המדות, צדקה יא)

ה'פשרה', היא 'משפט' שיש בו 'צדקה'.

כְּשִׁיחֶיהָ לָנוּ בְּחִינּוֹת אֲמֵת' - דְּהֵינּוּ לְשֹׁמֵר
לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְצֻוֹת לִפְנֵי ה' לְבָדוֹ, בְּכָל
הַדְּקֻדּוּקִים, כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה בְּפָנַי בְּגִי' אָדָם.

וְזֶה: "כִּי נִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְצֻוָּה
הַזֹּאת לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ"
וְכוּ', "לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ" דִּיקָא, הֵינּוּ: שְׁנִשְׁמַר
לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְצֻוֹת לִפְנֵי ה' לְבָד, בִּינֵינוּ
לְבִין קוֹנֵנוּ, בְּכָל הַדְּקֻדּוּקִים וְהַפְּרָטִים. וְזֶהוּ:
"כַּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ", הֵינּוּ: בְּכָל הַדְּקֻדּוּקִים 'כַּאֲשֶׁר
צִוֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְאִז: "וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָנוּ". 'לָנוּ' דִּיקָא,
הֵינּוּ: שְׁנִמְשִׁיךְ לַעֲצֻמְנוּ כָּל הַצְּדָקוֹת,
כִּי דָרַךְ הַצְּדָקָה לְמִשְׁךְ לְאֲמֵת' בְּנ"ל.

"כִּי עִם קְדוּשׁ' אֲתָה לָה' אֱלֹקֶיךָ, בְּךָ בָּחַר ה'
אֱלֹקֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה" (דְּבָרִים ז, ו)

קיד

(ח"א לה, א)

יִשְׂרָאֵל הֵם "עִם קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), וְכָל
אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ לוֹ חֵלֶק
אֵלּוּק מִמַּעַל וְכוּ'.

קטו

(ח"א כא, ט)

אֲנַחְנוּ נִקְרָאִים "עַם סֻגְלָה" (דְּבָרִים ז, ו) -
כְּמוֹ 'סֻגְלָה' שְׁעוֹשִׂין לְרַפּוּאָה, אֶף-
עַל-פִּי שְׂאִין הַטָּבַע מְחַיֵּב שִׁיחֶיהָ זֶה
לְרַפּוּאָה, אֶף-עַל-פִּי כֵן מְסַגֵּל לְרַפּוּאָה, וְזֶה
לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע שְׂאִין הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין.

כְּמוֹ-כֵן לָקַח אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַם
סֻגְלָתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין הַשֶּׁכֶל
הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין, אִיךְ לָקַח עִם מִתּוֹךְ עַמִּים -
כְּמוֹ בְּשַׁעַת 'קָרִיעַת יַם-סוּף' שְׁקַטְרַג מִדַּת-

הַדִּין: "הִלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹת" וְכוּ' (זֹהַר תְּרוּמָה
קע:), אֶף-עַל-פִּי כֵן לָקַח אוֹתָנוּ לְ"עִם קְדוּשׁ"
(שם).

נמצא: שְׂזָה כְּמוֹ סֻגְלָה, לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע,
לְמַעַלָּה מִשְׁכָּל אֲנוּשִׁי, וְזֶה בְּחִינַת
'מְקִיפִין'.

וְכִי שְׂזָכָה לְאֵלוֹ ה' מְקִיפִין, לְהוֹלִיד אוֹתָם
וּלְהַכְנִים אוֹתָם בְּפָנִים, נִמְצָא שְׂזָכָה
לְהַבִּין אֶת ה' סֻגְלָה'.

בְּכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ יֵשׁ לוֹ
פְּנִימִי וּמְקִיף, וְכָל מִה שְׁחַנְגוּ הַשֵּׁם
לְהַבִּין וּלְחַדֵּשׁ אִיזָה דָּבָר וּלְהַכְנִים הַמְקִיף
לְפָנִים - בּוֹדָאי הַיֵּשֶׁר מְחַיֵּב לְגַלּוֹת הַסֻּגְלָה
לְעַם סֻגְלָה, וּלְהִיטִיב מְטוֹבוֹ לְאַחֲרִים.

קטז

(ח"א קא)

בְּכָל אָדָם וְאָדָם בְּעַצְמוֹ יֵשׁ בְּחִינַת 'אֲנִפִּין
נְהִירִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל
"עִם קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), הִרְחֹקִים בְּשִׁרְשָׁם
מִכָּל הַמִּדּוֹת וְהַתְּאֻזוֹת.

קיז

(ח"ב ז, ג-יא)

עֵקֶר הִרְחֻמְנוֹת הוּא: כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל "עִם
קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), נוֹפְלִין חֲסִי-וְשָׁלוֹם
בְּעוֹזְנוֹת. וּלְפִי קְדֻשַׁת-יִשְׂרָאֵל וְדְקוּתָם וְגִדְל
רוּחָנִיּוֹתָם, הֵם רְחוּקִים מֵעוֹז, וְאִי-אֶפְשָׁר
לָהֶם לִשָּׂא כָּל הַמִּשָּׂא הַכָּבֵד שֶׁל עוֹזן אֶפְלוֹ
יוֹם אֶחָד.

וְזֶה תְּלוּי לְאֲלֵפִים דּוּר". - עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה
מֵאֲהָבָה, עוֹשֶׂה חֶסֶד לְשָׁנֵי אֲלֵפִים.

"לֹא מֵרַבָּנִים מִכָּל הָעַמִּים חָשַׁק ה' בְּכֶם וְכוּ',
כִּי אַתֶּם הִמְעַט מִכָּל הָעַמִּים" (דְּבָרִים ז, ו)

ק"ח.

(ח"א י"י)

"כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵלֶּה, מוֹסִיף עַל
הָרִאשׁוֹנִים" (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה ל, ג) - בְּחִינַת
'תּוֹסֵפוֹת וְרַבּוּי', בְּחִינַת 'צְאֻה', 'עֲבוּד־הַזָּרָה',
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, ו): "לֹא מֵרַבָּנִים חָשַׁק
ה'" - שֶׁפְּרוּשׁוֹ 'צְאֻה'. "מוֹסִיף עַל
הָרִאשׁוֹנִים", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַמְן־עַמְלֶק',
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כד, כ): "רִאשִׁית גֹּזִים
עַמְלֶק".

ק"ט.

(ח"א ע"ב)

וְזֶה שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, ו): "לֹא מֵרַבָּנִים חָשַׁק
ה' בְּכֶם, כִּי אַתֶּם הִמְעַט" - וְדָרְשׁוּ
רַז"ל (חולין פט. רש"י דְּבָרִים ש"ם): "לֹא מֵרַבָּנִים
וְכוּ', רַק מִחֻמַּת שְׂאֵתֶם מִמְעִיטִין עֲצֻמְכֶם
וְכוּ', חָשַׁק ה' בְּכֶם". כִּי מִחֻמַּת שֶׁמְעִיטִין
וּמִקְטִינִים עֲצֻמָּן, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם בְּבַחֲבִינַת
עֶפְרָי, שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'בַּח הַמוֹשֵׁד', בְּחִינַת 'מִשְׁכָּן',
שֶׁמוֹשֵׁד הָאֱלֹקוֹת. וְעַל־כֵּן: "חָשַׁק ה' בְּכֶם".

"וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָו לְאֶלֶף דּוּר" (דְּבָרִים ז, ט)

ק"כ.

(ח"א נח, ז)

'תְּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה, זֶה בְּחִינַת "לְחֶם
מִשְׁנֶה" (שְׁמוֹת טז, כב), כְּמֵאֲמַר
חַז"ל (סוֹטָה לא.): "כָּאֵן מֵאֲהָבָה כָּאֵן מִירָאָה"
(סוֹטָה לא. - אֵיתָא שָׁם: "גְּדוּל הָעוֹשֶׂה מֵאֲהָבָה
יֹתֵר מִן הָעוֹשֶׂה מִירָאָה, שְׂזָה תְּלוּי לְאֶלֶף דּוּר

"וּמִשְׁלֵם לְשׁוֹנָאֵיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ" (דְּבָרִים ז, י)

קכ"א.

(ח"א ח, ג)

הָרוּחַ־חַיִּים שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַרְבֵּי־דִקְלָפָה,
גְּדוּל וְתַקִּיף לְפִי שְׁעָה, כְּמוֹ
'רוּחַ־סֶעֱרָה' שֶׁהוּא גְּדוּל בְּשַׁעְתּוֹ. אֵךְ שְׂאִין
לוֹ קִיּוּם כָּלֵל, וְלִסּוּף כָּלָה וְנֶאֱבָד, וּמִסְעֵר
גּוֹפָה וְנִשְׁמָתָה.

וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, י): "וּמִשְׁלֵם לְשׁוֹנָאֵיו
אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ". "וּמִשְׁלֵם" -
לְשׁוֹן 'שְׁלֵמוֹת הַחֶסֶד' שֶׁנִּמְשָׁךְ לוֹ, דְּהֵינּוּ:
בְּחִינַת 'אֲרִיכַת הָרוּחַ'.

וְזֶהוּ: "אֶל פָּנָיו". "פָּנָיו" - הוּא בְּחִינַת
'הָרוּחַ' וְכוּ'. אֵךְ הוּא "לְהַאֲבִידוֹ" -
כִּי אֵף שֶׁהוּא גְּדוּל לְפִי שְׁעָה, לִסּוּף נֶאֱבָד
כְּנ"ל.

אֵךְ הַדְּבוּק בְּצַדִּיקִים, מְקַבֵּל הָרוּחַ־חַיִּים,
שְׁלֵמוֹת הַחֶסֶד, מֵהַצַּדִּיק וְהַרְבֵּי־
דִקְדוּשָׁה.

קכ"ב.

(ח"א סו, ג)

עַל־יְדֵי הָאֵמֶת שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעֵתִיד, יִהְיֶה
מִפְּלֵת הָרָשָׁעִים, בְּבַחֲבִינַת (דְּבָרִים ז,
י): "וּמִשְׁלֵם לְשׁוֹנָאֵיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ".
"פָּנָיו" - זֶה בְּחִינַת 'אֵמֶת', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה
מִשְׁלֵם לְשׁוֹנָאֵיו וּמֵאֲבִידֵן מִן הָעוֹלָם.

הַפְּטֵרַת שַׁבַּת נַחְמוּ

"נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם" (ישעיה מ, א)

א.

(ח"א בא, יא)

כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים וְהַגָּלוּת, אֵינּוּ אֶלָּא לְפִי עֲרֹךְ הַסְּרוּן הַדַּעַת, וּכְשֶׁנִּשְׁלַם הַדַּעַת נִשְׁלַם כָּל הַחֲסוּרוֹת וְכוּ'.

וְעַקֵּר ה' חַיִּים-נִצְחָיִים יִהְיֶה לְעֵתִיד, מִחַמַּת הַדַּעַת, שִׁירָבָה הַדַּעַת, שְׂיִדְעוּ הַכֹּל אֶת הַשֵּׁם וְכוּ'. אִךְ הַדַּעַת שְׂיִהְיֶה לָהֶם אֲזַי, אֶפְשָׁר לָנוּ לִידַע וּלְדַבֵּר מִמֶּנּוּ. אִךְ הַדַּעַת שְׂיִהְיֶה לָנוּ אֲזַי, זֶה אִי-אֶפְשָׁר פְּעַת אֶפְלוּ לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, כִּי עִכְשָׁו זֶה הַדַּעַת בְּבַחֲיִנוֹת 'מַקִּיף' וְכוּ'. - וְה'יִדְעָה' יֵשׁ בָּהּ 'מַקִּיף' ו'מַקִּיף לְמַקִּיף'.

וְזָהוּ: "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם" (ישעיה מ, א). "נחמו נחמו" - הינו 'מקיף', ו'מקיף למקיף', ש'ה'ידיעה' היא עקר ה'נחמה' של כל הצרות.

וְאִיךְ אֶפְשָׁר לָבוֹא לְהִידְעוֹת? - "יאמר אלקיכם" - "אמירה בחשאי" (זהר שמיני לט. קרח קעו). וכו'.

וְזָהוּ שְׁפָרַשׁ הַפְּסוּק: "נחמו נחמו" - הינו לְזָבוֹת לְהַשְׁגַּת הַמַּקִּיפִין, 'הַשְׁגַּת הַדַּעַת', שְׂזָהוּ עֵקֶר ה'נחמה' - זֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי שְׁנֵי בַחֲיָנוֹת, שְׁהֵם: (א) 'צַעֲקָה' - שְׂעַל-יְדֵי-זֶה מוֹלִידִין הַמַּקִּיפִין. (ב) ו'קִדְשַׁת שַׁבַּעַת הַנְּרוֹת' - שְׂעַל-יְדֵי-זֶה מַכְנִיסִים הַמַּקִּיפִין לְפָנִים.

וְזָהוּ: "יאמר אלקיכם". "יאמר" - הינו בַּחֲיָנַת "אמירה בחשאי", בַּחֲיָנַת 'שִׁמְךָ' שֶׁהוּא 'בַּחֲשָׁאִי'. ו'שִׁמְךָ' הוּא בַּחֲיָנַת 'שַׁבַּעַת הַנְּרוֹת' שֶׁהֵיוּ מ'שִׁמְךָ'. "אלקיכם" - זֶה בַּחֲיָנַת "אלקים לארמא קלא" (זהר שם), בַּחֲיָנַת הַצַּעֲקָה הַנִּלְלָה.

שְׂעַל-יְדֵי שְׁנֵי בַחֲיָנוֹת אֵלּוּ, זֹכִיךְ לְהַשְׁגַּת הַמַּקִּיפִין, שֶׁהוּא 'הַשְׁגַּת הַדַּעַת-הַקְּדוּשָׁה', שְׂזָהוּ עֵקֶר ה'נחמה', בַּחֲיָנַת "נחמו נחמו" - הינו: 'מקיף' ו'מקיף לְמַקִּיף'.

ב.

(ח"ב פה)

'אגוזים' הַנִּקְרָאִים 'לוזים', רוֹמְזִים לְבַחֲיָנַת 'לאה', שֶׁהִיא בְּעֵרֶף, שֶׁהִיא 'נְקֵבָה רֵאשׁוֹנָה' (סֵפֶר הַלְקוּטִים לְהָאֲרִיז"ל פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא). וְאַחַר-כֵּן נִכְנָסִין לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲיָנַת: "יעקב קראו בית-אל" (פְּסָחִים פ.ח.). וְזָהוּ שְׁפָרַשׁ רַש"י (שׁוֹפְטִים א, כד): "שְׂדֵרְךָ לֹזֵז נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל".

וְזָהוּ (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו". שְׂתֵי פְעָמִים 'נחמו' גִּימְטְרִיא 'קִדְקֵד', שֶׁהוּא בַּחֲיָנַת 'עֵרֶף' - שְׂעַל-יְדֵיהָ נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל - 'עֵרֶף' גִּימְטְרִיא ש"ג, רֵאשִׁי-תְבוּת: "ש'בת נחמו".

וְזָהוּ הַעֲצָם לֹזֵז שֵׁישׁ בְּעֵרֶף אָדָם, שִׁישָׁאֵר אַחַר כְּלִיּוֹן הַגּוֹף, וּמִמֶּנּוּ יִתְחַדֵּשׁ בְּגִין הַגּוֹף בְּשַׁעַת תְּחִית-הַמֵּתִים. וְזָהוּ עֵקֶר נַחְמוֹתֵינוּ, בַּחֲיָנַת "נחמו נחמו" כְּנִלְ - כִּי עַל הַגּוֹף נֵאמַר (רוֹת ג, יג): "שְׁכַבְי עַד הַבֶּקֶר",

ו.

(ספורי-מעשיות, מעשה יב מבעל-תפלה)

וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי: שזה ה'ים' נעשה בודאי, מהדבורים של ה'מליץ', שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני ה'מלך' וה'מלכה', ואחר-כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין לה'בת-מלכה', ומאלו הדבורים נעשה ה'ים של יין, כמו שכתוב (שיר-השירים ג י): "וחפך ביין הטוב" - אך לא הייתי יכול למצאו.

ז.

(ספורי-מעשיות, מעשה יג מהשבעה בעטלערס)

כי יש שני צפרים, אחד זכר ואחת נקבה, והם רק זוג אחד בעולם. ונאבדה הנקבה. והוא הולך ומחפש אותה, והיא מחפשת אותו. והיו מחפשים הרבה זה את זה, עד שנתעו, וראו שאינם יכולים למצא אחד את חברו. ונשארו עומדים, ועשו להם קנים וכו'.

ובשמיני הלילה - אזי אלו הזוג צפרים, מתחילים כל אחד ואחת לילל בקול יללה גדולה מאד, כי כל אחד מילל על זוגו וכו'.

וביום, אי-אפשר לסבל השמחה שיש שם, כי ביום מתקבצים שם צפרים אצל כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, והם מנחמים ומשמחים את כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, בשמחות גדולות מאד מאד, ואומרים להם דברי תנחומין: "שעדין אפשר שתמצאו זה את זה!" - עד שביום אי-אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם וכו'.

שהוא עת התחיה. "והנה בבקר והנה היא לאה" (בראשית כט, כה), הינו: 'עצם לוי' הנ"ל, שעל-ידיה נתבנה הגוף.

ג.

(עלים-לתרופה, ה' שלח תקצ"ו)

הרחמן הוא יגדר פרצתם ופרצת עמו ישראל, וינחמם ויושיעם בנחמות ציון וירושלים. אך עקר הנחמה מכל הצרות רחמנא-לצלן, הוא הדעת של התורה והצדיקים-האמתיים, כמו שכתוב (תהלים קיט, נ): "זאת נחמתי בעניי" וכו', וכמבאר על פסוק "נחמו נחמו עמי" (ישעיה מ, א - בלקוטי-מוהר"ן ח"א כא, יא).

- עניני 'נחמה' -

ד.

(ח"ב ד, בסוף)

בשהצדיק בצער ובצרה - פמה וכמה נשמות שבעולם-הזה ועולם-הבא מקוננין ומתאבלין על צערו, וגם השכינה מקוננת. כי "אפלו על דמים של רשעים השכינה מקוננת, קל-זחמר על דמן של צדיקים" (סנהדרין מו.).

אבל בשזוכה ל'רפואה' - אזי 'מתנחמין' כלם, ונמשך 'שמחה' לכלם, בבחינת (ישעיה נה, יח): "וארפאהו, ואשלים נחמים לו ולאבליו" - שעל-ידי 'רפואתו', נמשך 'נחמה' לכל האבלים הנ"ל, הינו: 'שמחה'.

ה.

(ספר-המדות, אמונה ח"ב ח)

הנחמה בא, על-ידי 'אמונה'.

ח.

(חכמה ותבונה יב, ד)

שְׁמַעְתִּי מֵאָבִי (רבי נחמן מטולטשין) ז"ל:
שֶׁאַחַר שֶׁסָּפַר אֶדְמוּר זְצוּק לְ
אֵת הַמַּעֲשֵׂה מִח'בַּעְרָגֶעַר' (ספורי-מעשיות,
 מעשה י מבערגער ועני) - **הָיָה אִזּ בֵּין אֲנָשִׁיו,**
שְׂמַחָה גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה - וְשָׂרְרוּ אִזּ אֵת
הַפְּתוּבִי: "כִּי נָחַם ה' צִיּוֹן" וְכוּ' (ישעיה נא, ג).

כִּי הִבִּינוּ אִזּ מְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁשָּׂח
אֲחֵר־כֶּה, הַמְּבֹאֲרִים בְּסוּף הַמַּעֲשֵׂה:
שְׁעֵנִין הַבְּחוּר וְהַבֶּת־מֶלֶךְ הַמּוּבָא שָׁם, מְרַמֵּז
עַל נִשְׁמַת מְשִׁיחַ וְכִנְסַת־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲכָשׁוּ
הֵם נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, וְכָל כְּנִסְת־יִשְׂרָאֵל
וְהַמְּלָכוֹת־דְּקִדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאֵתָהּ, נִפְלוּ
וַיִּרְדּוּ תַּחַת יַד הַקְּלָפוֹת שֶׁל בַּעַס הַרוֹצֵחַ,
הַמּוּבָא בְּפָנִים הַסְּפוּר, עַד שֶׁמִּפִּיל אִימָה
וַפָּחַד עַל הָאָדָם מִלְּצַעֲקַת לְהַשִּׁם־יִתְבָּרָה,
וְאוֹמֵר לוֹ: "אִם תִּצַּעֲקַ, אֲחַנֵּק אוֹתְךָ מִיָּד!"
וְכוּ' וְכוּ' (ענין-שם שפאריך בענין משיח' ובענין משיח
האמתי).

וְעַל־כֵּן־זֹאת יִתְעַלֶּה וַיִּתְגַּדֵּל עֵלַת
הָעֲלוֹת וְסִבַּת כָּל הַסְּבוּת,
לְהַפִּיךָ גַּם יְרִידוֹת כְּאֵלֶּה לְעֲלִיּוֹת, וְלִסְבָּב
בְּגִלְגּוּלֵי סְבוּתָיו, שְׂדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ
נְתוּעָדִים וְנִתְחַבְּרִים - וְהִיא בַּעֲצָמָה תִּמְצָא
אֵת הַסִּימָנִים לְהַפִּירָם עֵין בְּעֵין שֶׁהֵם
אֲמִתִּיִּים, עַד שֶׁיִּתְעַלּוּ וַיֵּאחָזּוּ לְמִקּוּמָם,
וְהַמְּלָכוֹת תִּתֵּן לָהֶם לְעוֹלָמִי עַד: "כִּי נָחַם ה'
צִיּוֹן" וְכוּ'.

ט.

(עלים-לתרופה, מכתב נחמה'
 מרבי נפתלי ז"ל, תלמיד רבנו ז"ל)

אָחִי יְדִידִי וְאוֹהֲבִי מְנַעַר. שְׁמַעְתִּי אֲשֶׁר
עָבַר עָלַיְךָ, "שְׁמַעְתִּי וְתִרְגַּז בְּטָנִי

לְקוֹל צִלְלוֹ שְׁפָתַי" (חבקות ג, טז), הוֹמָה לְבִי עַל
צַעֲרֶךָ הַמָּר, צַר לִי עָלַיְךָ אָחִי, כִּי נָעַם אֶהְבַּתּוֹ
תְּקוּעַ בְּלִבִּי מִנְעוּרֵינוּ, עַל־כֵּן מָר וּמְרוֹר צַעֲרוֹ
בְּלִבִּי. אַךְ מִכְּרַחֵן לְהִתְנַחֵם, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(ישעיה מ, א): "נִחְמוּ נִחְמוּ עַמִּי יֹאמֵר
אֲלֵכֶיכֶם". וְהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וּבְכָל אָדָם
וּבְכָל זְמַן. וְגַם עֵתָה אוֹמַרְתָּ: "נִחְמוּ נִחְמוּ".

וּמַעַת שְׁשִׁמְעֵתִי וְלִבִּי דָוִי עַל צַעֲרוֹ, מֵאִזּ
לְבִי דָוִי וְרַבּוֹת אֲנַחֲזֵתִי בַּיּוֹתֵר.

אֲךָ זֹאת נִחְמָתִי, אֲשֶׁר יִדְעֵתִי מְנַעַר,
וַיִּדְעֵתִי: אֲשֶׁר מִשְׂרַשׁ בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבוֹ,
נִקְדַּת אֲמוּנָה אֲמִתִּית בְּהַשֵּׁם, וּבַתּוֹרָתוֹ,
וּבְבַחֲרֵי צִדִּיקָא, אֲשֶׁר הִפְּזָה מְעִינֵי הַיְשׁוּעָה.

אֲשֶׁר בְּדַבְרֵיהֶם יְכוֹלִים לְהִתְנַחֵם וּלְהַחֲיוֹת
אֵת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד, וְלִקְיָם הַמְּקַרְאוֹת
הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בָּהֶם הִתְנַחֵם יִרְמִיָּהוּ אַחֵר
צַעֲקָתוֹ בְּמִרְיוֹת דְּמִרְיוֹת, אַחֵר כָּל־זֹאת
אָמַר (איכה ג, יח-כא-כב-לב): "וְאָמַר אָבֵד נִצְחִי
וְתוֹחַלְתִּי מִח'. זֹאת אָשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן
אוֹחִיל. חֲסֵדִי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ וְכוּ' וְכוּ'. כִּי אִם
הוֹצָה". אַף־עַל־פִּי־כֵן אַחֲרֶיכֶךָ (שם שם, לב;
ישעיה סג, ז): "וְרַחֵם כְּרַחֲמָיו וּכְרַב חֲסָדָיו".

כֵּן יִקְיָם בְּךָ, וְגַם נִבּוֹאוֹת וְנִחְמוֹת יִשְׁעִיָּה'
אֲשֶׁר נִבְּא לְדוֹרוֹת (ישעיה סו, יג): "כְּאִישׁ
אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ, כֵּן אֲנֹכִי אֲנַחֲמְכֶם,
וּבִירוֹשָׁלַם תִּנְחַמּוּ". כֵּן יִקְיָם בְּךָ לְחֻזְקָ,
וְ"חֻזַּק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ" (תהלים כז, יד) אֲשֶׁר יִזְכֶּה
לָזֶה, שִׁיזְכֶּה לִילָךְ לִירוֹשָׁלַם עִיר־הַקֹּדֶשׁ בְּרַב
הַרְחָבָה, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

"דברו על לב ירושלים" (ישעיה מ, ב)

"כל גיא ינשא" (ישעיה מ, ד)

י.

(ח"א כ, ד)

ירושלים' היא בחינת לב העליון, בבחינת (ישעיה מ, ב): "דברו על לב ירושלים".

ב.

(ח"א ד, ט)

"ויקבר אתו בניא" (דברים לד, ו). זה בחינת אין, כמו שכתוב (ישעיה מ, ד): "כל גיא ינשא".

"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" (ישעיה מ, ה)

"ישרו בערבה מסלה לאלקינו" (ישעיה מ, ג)

ג.

(ח"א יג, בסוף)

"כל בשר יחדו" (ישעיה מ, ה), זה בחינת לקיטת הנפשות.

יא.

(ח"א נט, א)

המשתדל לקרב ולעשות נפשות - בונה בחינת היכל הקדש וכו'. ו'היכל הקדש' שורה ומלביש הרוח החיוני שבלב האיש הכשר, ויונק חיותו מהרוח הטהור.

"כי פי ה' דבר" (שם), זה נעשה על ידי "רוח נדיבה" (תהלים נא, יד), שהוא "פי ה'", כמו שאמרו חז"ל (ראש השנה ו): "בפיך" (דברים כג, כד) - זו צדקה.

ועקר הלבשתו לרגלי הרוח - פי מבחינת 'רגליו' נתעזר להישיר את בני אדם לעבודת השם יתברך, בבחינת (ישעיה מ, ג): "ישרו בערבה מסלה לאלקינו". 'מסלה' דיקא, שהוא מקום הרגליו.

ומובן הדבר שמביא המקרא: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" (שם), ומבאר כל המאמר בפסוק זה, אך בעזונותינו הרבים חסר פרוש רישה דקרא.

וזהו בחינת (תהלים פד, ו): "מסלות בלבבם" - שעלי ידי "מסלות שבלבבם" - נתעזר להישיר בני אדם השוכנים בערבה ובהשד" - להישיר להם דרך לעבודת השם יתברך.

[וב'הוספות מכתביד רבנו ז"ל השקד לתורה הנה נדפס בסוף הספר]: - "ונגלה כבוד ה'" (ישעיה מ, ה), זה בחינת 'הקמה', כמו שכתוב (משלי ג, לה): "כבוד חכמים ינחלו", בחינת 'בית המקדש', כמו שכתוב (ירמיה יז, יב): "כפא כבוד מרום מראשון" - על ידי זה: "וראו כל בשר יחדו".

"וראו" - זה בחינת 'המשכת התורה', שהיא ראיה טנת"א.

"כל בשר יחדו" - זה בחינת לקיטת הנפשות בלבם, בבחינת (משלי יא, ט): "לוקח נפשות חכם".

דבר" - והינו: פשיגאלו ישראל, אז הדבור
גם-כן כביכול יהיה עם השם-יתברך.

"כי פי ה' דבר" - כל-זה נעשה על-ידי רוח נדיבה, שהוא
"פי ה'", כמו שאמרו חז"ל (ראשי-השנה ו): "בפיך" (דברים
כג, כד) - זו צדקה".

י.ד.

(ח"א יד, ב)

עכשו הכבוד בגלות, כי עקר הכבוד אצל
העכו"ם, ואנחנו בני-ישראל
שפלים ונבזים, ולעתיד-לבוא שיתגלה
כבודו מבין החשך, כמו שכתוב (ישעיה מ, ה):
"ונגלה כבוד ה'" וכו', כי אז יטו כלם
"לעבדו שכם אחד" (צפניה ג, ט) - אז יאמרו
בגוים: "לכו ונלכה באור ה'" (ישעיה ב, ה).
ו'כבוד' נקרא 'אור', כמו שכתוב (יחזקאל מג,
ב): "והארץ האירה מכבודו".

טו.

(ח"א עח)

"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי
ה' דבר" (ישעיה מ, ה). הינו:
פשמיחד הדבור עם השם, שהוא יחוד
קדשא-בריך-הוא ושכינתה' - אזי: "ונגלה
כבוד ה'". 'כבוד' זו 'שכינה'. הינו: שנתגלה
ונתגדל הארת השכינה, שהוא בחינת
'מלכות'. כי עכשו נקטן אורה ונחלש כחה
וכו', וזהו גלות השכינה.

אבל על-ידי שיתקן פרצוף מלכות,
וייחד ה'דבור', שהוא בחינת
'מלכות' ו'שכינה' - עם השם -
יתגלה ויתגדל אורה של פרצוף מלכות'.

טז.

(ח"א צד)

בעזונותינו-הרבים הדבור בגלות, כמו
שכתוב (תהלים צו, ג):
"ספרו בגוים את כבודו", והינו: הדבור עם
ישראל בגלות. לכה נאמר (ישעיה מ, ה):
"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה'".

"הישוב על חוג הארץ" (ישעיה מ, כב)

ז.

(ח"ב ד, בסוף)

על-ידי רגל ויום-טוב, שהוא התגלות-
הרצון' - נעשה בחינת ה'דחת
וכבוס הדמים, ואזי יכולים הדמים לסבב
בסדר. ובשביל זה נקרא הרגל: 'חג' - לשון
'סבוב', כמו שכתוב (ישעיה מ, כב): "הישוב על
חוג הארץ" - על סבוב הארץ' - כי על-ידי
ה'דחת' וכבוס הדמים, על-ידי-זה הם מסבבים
בסדר.

"וימתחם פאהל לשבת" (ישעיה מ, כב)

יח.

(ח"א ו, היז)

'אהל' הוא ר'קיע', כמו שכתוב (ישעיה מ,
כב): "וימתחם פאהל לשבת",
וכתיב (תהלים קד, ב): "נוטה שמים פיריעה". -
"יעקב איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כז),
בחינת ר'קיע', כמו שכתוב: "וימתחם
פאהל".

יט.

(ח"א כט, ה)

ו'יעקב' שהמשיך 'לכנונית' וכו', נאמר
בו (בראשית כה, כז): "ישב אהלים",
הינו: בחינת 'שמים', כמו שכתוב (ישעיה מ,
כב): "וימתחם פאהל לשבת".

שבת נחמו' ו'שבעה דנחמתא'

א.

(ח"ב ד, ה - שבת הוא הנחמה)

'ימי החל' הם בחינת 'עצבות'. ואפלו המצוות שעושין בימי החל, הם בחינת 'עצבות' וכו', כי "מט"ט שלטנותה בימי החל" (תקוני זוהר ג), ו"מט"ט' הוא בחינת 'עבד', בחינת 'עצבות'.

אבל 'שבת' הוא בחינת 'בן', ואז "ניחא לעלאין ותתאין", ונתעורר 'שמחה', ואזי נתרוממין ונתעלין כל המצוות של 'ששת ימי החל' מן ה'עצבות', ונמשך עליהם 'מנוחה ושמחה' (זמירות לשבת).

בבחינת (בראשית ה, כח-כט): "ויולד בן, ויקרא שמו נח לאמר, זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו" - הינו בחינת 'שבת' שהיא בחינת 'בן', בחינת 'נח', 'ניחא דעלאין ותתאין' (בראשית רבה ל, ה), שהוא מנחם ומשמח הכל מן העצבות, בחינת: "זה ינחמנו" וכו'.

ב.

(לקוטי הלכות, שבת ז, יח)

וזוה בחינת 'שבת נחמו' אחר 'תשעה באב' - כי עקר הנחמה מכל הצרות הכלולין ב'חרבן בית המקדש', הוא 'שבת', שהוא בחינת הצדיק האמת, בחינת (בראשית ה, כח-כט): "ויולד בן, ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו" וכו' (פמובא בלקוטי תנ"א סימן ב).

כי על-ידי זה זוכין לתשובה, שזה עקר הנחמה, כמו שכתוב (ישעיה נז, יח):

"ואשלים נחומים לו ולאבליו", וכמו שכתוב ב'זהר הקדוש': בענין המלאכים עם האדם שמתאבלים כשחוטא חסדו שלום, וכששב בתשובה, נאמר עליו: "ואשלים נחומים לו ולאבליו" וכו'.

וזוהו: "נחמו נחמו" שתי פעמים, בחינת 'תשובה על תשובה', בחינת "שמירת שתי שבתות" (שבת קיח), שבהם תלויה הגאולה.

ג.

(לקוטי הלכות, שבת ז, נב-נד)

ו'אחר תשעה באב, קורין שבעה דנחמתא' (שלחן ערוך ארחתיים תכח, ח - תוספות מגלה לא: בשם ה'פסיקתא') - כי על-ידי האבלות של כלל ישראל בשלשה שבועות' ובתשעה באב, על-ידי זה נמשך בחינת 'בנין בית המקדש', כמו שאמרו רז"ל (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה", פמובא בספרים (שער הפנות, חג השבועות דרוש א, ענין 'בין המצרים'): "שבסוף יום תשעה באב, נצמח צמיחת קרן משיח" (עין 'לקוטי הלכות', ראשית הגז ג, ח).

ואז השם יתברך מנחם אותנו בכל מיני נחמות, שהם 'שבעה דנחמתא' שקורין מן 'שבת נחמו' עד 'ראש השנה', שבהם מתחיל המתקת החרון אף של חטא העגל.

ועל-כן הם 'שבעה דנחמתא' - בנגד בחינת ה'וא' שבתוך האל"ף, שמאיר לנקודה התחתונה עתה, שהם

בכללם 'שבועה' - על-ידי שממשיך האור מבחינת צמיחת קרן משיח, שאז נתתקן ומאירה נקודה העליונה בנקודה התחתונה פראוי, על-ידי בחינת הוא"ו, שזה עקר התקון.

ובל-זה קורין קדם ראש-השנה ו'עשרת ימי תשובה' - כי עקר קדשת ראש-השנה, ו'עשרת ימי תשובה', ו'יום-כפור', הוא על-ידי השבתים אלו שקורין בהם אלו ההפטרות, כי עקר התקון על-ידי שבת.

ועל-כן "קורין אחר-כך תרתי דתיובתא" (שלחן-ערוך שם; תוספות מגלה שם), 'תרתי דיקא, בחינת תשובה על תשובה, שזה בחינת (שבת קיח): "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות" דיקא.

ועל-כן כל ההכנה לקדשת ראש-השנה, ו'עשרת ימי תשובה', ו'יום-כפור', הוא על-ידי שבתות שמקדם, כמו שאמרו רז"ל (תוספות מגלה לא: - על-פי הפסיקתא): "שתקנו לקרות קדם ראש-השנה 'תלתא דפרענותא' בהשלש שבתים שבין-המצרים, ואחר-כך שבועה דנחמתא, ו'תרתי דתיובתא'".

כי עקר קדשת ראש-השנה ו'יום-כפור, הוא לזכות לתשובה, כי הם עשרת ימי תשובה, ועקר התשובה הוא על-ידי 'שבת' וכו'.

ד

(לקוטי-הלכות, ערבג, יז-יח-נט)

וזוה בחינת שבת נחמו' - כי עקר הנחמה מכל הצרות, הוא שבת-קדש, שהוא בחינת הארת הרצון'.

כי עקר כל הצרות, הם צרות הנפש, שאין זוכין לעשות רצונו באמת, שזהו עקר התכלית בעולם-הזה, וחויץ מזה הכל הבל וכו'. ואין לנו שום נחמה לנחם עצמנו על צרת הנפש. שאנו רואין גדל התרחקותנו מהשם-יתברך וכו'.

וכל נחמותינו, הוא רק שבת קדש', שהוא בחינת הרצון, שעל-ידי 'שבת' אנו זוכין לרצון בשלמות לכסף ולהשתוקק תמיד להשם יתברך יהיה איד שיהיה, וזה עקר הנחמה.

כי 'שבת נחמו' - הוא הנחמה על ה'חרבן בית-המקדש', דהינו שמתאבלין עליו 'בין המצרים', מ'שבועה-עשר בתמוז' עד 'תשעה-באב'. ועקר 'חרבן בית-המקדש' הוא בחינת 'פגם הרצון' שהוא 'פגם האמונה, כי ה'בית-המקדש' הוא בחינת 'הארת הרצון' וכו'.

ועל-כן אחר אבלות והבכיה של 'בין-המצרים' ו'תשעה-באב', זוכין אחר כך ל'שבת נחמו' - 'שבת נחמו' דיקא, כי 'שבת' עקר הנחמה, כי עקר הנחמה הוא 'הארת הרצון'.

וזוה זוכין על ידי ה'בכיה, כמו שאמרו רז"ל (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". כי על-ידי הבכיה של ישראל, על-ידי-זה זוכין לרצון, שהוא בחינת 'שמחה', כי עקר ה'שמחה' על-ידי הרצון - כי הם בזוכין לשוב אליו יתברך.

ועל-ידי-זה מהפכים ה'בכיה' לרצון, ובזה בעצמו מהפכין ה'אבלות' וה'בכיה', ל'שמחה', בחינת (ישעיה סו, י): "שישו אתה משובש כל המתאבלים

עֲלֶיהָ" - כִּי עֵקֶר הַשְּׂמֻחָה, הוּא עַל־יַדֵּי
'הָאֶרֶת הָרְצוּן'.

יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׁנַזְכֶּה לָשׁוּב לְאַרְצֵנוּ בְּמַהְרָה
בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

ה.

(לקוטי־הלכות, שומר־שֶׁכֶר ד, ט)

וְאַחֲרֵי־כֵן קוֹרִין וְאֶתְחַנֵּן בְּשַׁבַּת נַחֲמוּ,
כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹצֵר מִתְּנַת
חֲנָם שֶׁהַמְּשִׁיךְ מִשְׁה־רַבֵּנוּ בְּרַבּוּי תְּפִלוֹתָיו
שֶׁהַתְּפִלָּה לָבֵא לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַכֹּל הִיא
בְּכַח הָאוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר
בְּהַתּוֹרָה (לקוטי־מוֹהַרָן ח"ב עח).

וְעַל־יַדֵּי־זֶה אֵי־עַל־פִּי שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא
בֵּא לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל, אֵי־עַל־
פִּי־כֵן עַל־יַדֵּי־זֶה הַמְּשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאוֹצֵר
מִתְּנַת חֲנָם, שֶׁזֶה עֵקֶר נַחֲמָתָנוּ בְּעֵת גְּלוּתָנוּ
מֵאַרְצֵנוּ, כִּי עֵתָה עֵקֶר חֵיוֹתָנוּ עַל־יַדֵּי 'חֶסֶד
חֲנָם' שֶׁמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ מִשְׁה רַבֵּנוּ וְכֹל
הַצְּדִיקִים־הָאֲמִתִּיִּים, מִ'הָאוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם'
שֶׁמְּחִיָּה אֵת כָּל הָעוֹלָם תָּמִיד, בְּכֹל מִינֵי
יְרִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, בְּכֹל יְמֵי הַגְּלוּת הָאָרֶץ הַמֹּר
הַזֶּה בְּכֹל וּבְכָרֵט, שֶׁעַל־יַדֵּי־זֶה ה'חֶסֶד
חֲנָם, הוֹזִירִין וְעוֹשִׂין דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה לְאַרְצ־

ו.

(עלים־לתְרוּפָה, עֶרֶב־שַׁבַּת פְּנַחַס תְּקַצ"ד)

כִּי יִתֵּן שְׁנַזְכֶּה לְהַכִּין עַצְמָנוּ מֵעֵתָה עַל
'שַׁבַּת נַחֲמוּ', שְׁנַזְכֶּה לְנַחֲמָה שְׁלֵמָה עַל
כָּל צָרוֹת נַפְשָׁנוּ, שֶׁלֹּא נִסְגַּ עוֹד מִמֶּנּוּ יִתְפָּרֵךְ,
שֶׁזֶה עֵקֶר הַנַּחֲמָה וְהִישׁוּעָה עַל הַכֹּל.

ז.

(עלים־לתְרוּפָה, ג' עֵקֶב תר"ד)

בַּיּוֹם ד' עֶרֶב תִּשְׁעָה־בָּבָב בְּאֵתִי לְפָה
בְּשָׁלוֹם, וּבְכִינּוּ בַתִּשְׁעָה־בָּבָב.
וּבְחַמְלָתוֹ זָכִינוּ לְשִׂמְחָה בְּשַׁבַּת נַחֲמוּ, "כִּי
אֵתָה ה' עֲזָרְתָנוּ וְנַחֲמָתָנוּ" (על־פִּי תַהֲלִים פו, יז).

ח.

(עלים־לתְרוּפָה, ד' עֵקֶב תר"א)

וְשַׁבְּעָה דְנַחֲמָתָא כְּבָר הִתְחִילוּ, וְצָרִיכִין
לְהַכִּין עַצְמָן עַל 'רַאשֵׁי־הַשָּׁנָה'
הַקָּדוֹשׁ וְהָאִים וְנוֹרָא מְאֹד וְכו'.

שַׁבַּת נַחְמוּ אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל

א.

(חיי-מוהר"ן קנו)

וְכֵן בְּשַׁבַּת־נַחְמוּ, וְעוֹד שַׁבַּת אַחַת בַּחוּרְף
(שיש-אומרים שהיתה זאת, שַׁבַּת שְׁקָלִים).

הַרְבֵּנוּ הָיָה: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ עַל רֵאשִׁי-
הַשָּׁנָה וְעַל 'שַׁבַּת־חֲנֻכָּה' וְעַל 'חֲגֵי-
הַשְּׁבוּעוֹת'. וְהָיָה מְצוּיָה וּמְזֻהָר: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ
בְּאֵלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה זְמַנִּים. וְהָיָה תָמִיד אוֹמֵר
תּוֹרָה נִפְלְאָה בְּאֲרִיכוֹת גְּדוּלָּה בְּאֵלוֹ הַזְּמַנִּים
וְכוּ'. אֵךְ בִּיזְתֵר וְיִזְתֵר הַזֶּהִיר: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ
עַל רֵאשִׁי־הַשָּׁנָה וְכוּ'.

ג.

(חיי-מוהר"ן נט; פּרפּראוֹת־לְחַכְמָה ח"א י"ב)

מֵאֲמַר 'תְּהַלְלָה לְדָוִד' [לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א]
סִימָן י"ב, נֵאמַר בְּשַׁבַּת־נַחְמוּ
תַקַּס"ג. וְהַמְתִּיק בְּתוֹכוֹ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (ישעיה
מ, א): "נַחְמוּ נַחְמוּ וְכוּ". "נַחְמוּ נַחְמוּ", הֵינּוּ
'תְּרִין צַדִּיקִים', 'צַדִּיק עֲלִיוֹן' וְ'צַדִּיק
תַּחְתּוֹן' וְכוּ'. אֵךְ אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנִּתֵּן לְהַעֲתִיק
אֵת הַמֵּאמֵר הַזֶּה מִכְּתִיבַת יְדוּ ז"ל, כִּי מֵאֲמַר
זֶה הוּא לְשׁוֹן רַבֵּינוּ ז"ל - הַשְּׁמִיט פְּרוּשׁ
הַפְּסוּק נַחְמוּ נַחְמוּ הֵנ"ל, וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כּוֹנֵנְתּוֹ
ז"ל.

וְעוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה אָמַר תּוֹרָה
בְּקַבִּיעוּת. הֵינּוּ: שֶׁהָיָה נוֹסֵעַ וְכוּ'
פְּעַם־אַחַת בַּחוּרְף, וַיֵּשֶׁב שָׁם עַל הַשְּׁלֹש־
סְעֻדוֹת, וְאָמַר שְׁתֵּי פְּעָמִים תּוֹרָה, הֵינּוּ
בְּשַׁבַּת־שִׁירָה, וְעוֹד אֵיזָה שַׁבַּת. וְגַם בְּקוֹץ
הָיָה נוֹסֵעַ וְכוּ'. אֲבָל לֹא אָמַר תּוֹרָה רַק פְּעַם־
אַחַת בְּטַשְׁעֵהֲרִין בְּשַׁבַּת־נַחְמוּ.

ד.

(חיי-מוהר"ן י"ב נט)

מֵאֲמַר 'עֲתִיקָא' [לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א] סִימָן
כ"א, נֵאמַר בְּדַרְךָ בְּשַׁבַּת־נַחְמוּ
תַקַּס"ד.

כָּלֵל הַדָּבָר: שֶׁאֵלוֹ שִׁשָּׁה פְּעָמִים הֵנ"ל,
הֵינּוּ: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּבֵיתוֹ וְשְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בְּדַרְךָ, הָיָה אוֹמֵר תּוֹרָה בְּקַבִּיעוּת.
וְחוּץ מִזֶּה לֹא הָיָה לוֹ שׁוּם קַבִּיעוּת לְאֲמִירַת
תּוֹרָה - כִּי לֹא הָיָה יוֹשֵׁב עִמָּנוּ עַל הַסְּעֻדָּה
שְׁלִישִׁית כָּלֵל, רַק בְּאֵלוֹ הַשַּׁבָּתִים הֵנ"ל וְכוּ'.

ה.

(שיחות-הַר"ן קנג; חיי-מוהר"ן מֵט־נֵט־רטו;
יְמֵי־מוֹהַרְנ"ת ח"א ג"א)

הַתּוֹרָה בְּלְקוּטֵי־תַנְיָנָא סִימָן ע"ה, בְּעַנְיָן
'הַנְּהַגַת הַפְּשִׁיטוֹת', נֵאמְרָה
בְּשַׁבַּת נַחְמוּ בְּאוֹמָאן סְמוּדָה לְהַסְתַּלְקוּתוֹ
(שַׁנַּת תַּק"ע). - בְּאוֹתָהּ הָעֵת בְּסְמוּדָה לְשַׁבַּת
נַחְמוּ, נִכְנַס לְדִירָה אַחֲרַת שָׁל וְכוּ' (שְׁנַסְתַּלַּק
שָׁם). וְעַל אוֹתוֹ הַשַּׁבַּת, נִתְקַבְּצוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים
חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו עַל שַׁבַּת־
קֹדֶשׁ, וְהָיָה קְבוּץ גְּדוֹל.

ב.

(שיחות-שְׁרֵפִי־קֹדֶשׁ ח"ב קנה)

כִּידוּעַ: הָיָה נְהוּג לְהַתְקַבֵּץ אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל
שִׁשָּׁה פְּעָמִים בַּשָּׁנָה. שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה הָיוּ נוֹסְעִים אֶל רַבְּנוּ בְּזְמַנִּים
הַקְּבוּעִים, רֵאשִׁי־הַשָּׁנָה וְשַׁבַּת חֲנֻכָּה
וְשְׁבוּעוֹת. וְשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה הָיָה רַבְּנוּ
ז"ל לְאֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ, דְּהֵינּוּ: בְּשַׁבַּת־שִׁירָה,

בחוץ-לארץ באין ישראל לפעמים למקום" וכו'.

ואחר-כך היה מדבר ומשיח עמנו הרבה בשמחה גדולה, ובחן אמתו נפלא ונורא מאד מאד. וישב כל הסעודה בשמחה רבה, ודבר והשיח הרבה עמנו, וחזק אותנו מאד מאד בכמה וכמה לשונות.

ואז צעק מעמק הלב: "געוואלד זייט אייך נישט מייאש! [אקה אל תיאשו את עצמכם]. ומשך מאד תבת 'געוואלד' [אקה] בדרך המזהיר וצועק מעמק הלב. ואמר בזה-הלשון: "קייך יאוש איז גארנישט פארהאנדן!"

ואי-אפשר לציר הרמזים שרמז לנו בתנועותיו הקדושים, איך להתחזק עד אין קץ ותכלית. והתפאר בעצמו שהוא עתה בשמחה גדולה. ואמר: "שהוא ביראה ובשמחה". ואמר בלשון אשכנז: "איך בין היינט פרום פרייליך" [אני היום ירא ושמח].

ולציר ולבאר החן האמת והיפי והפאר והקדשה והיראה והשמחה של אותו השבת, לא יספיק כל עורות אילי-נביות לבאר.

ואז ראינו ישועת-השם ונפלאותיו ונוראותיו העצומים שהוא חומל על עמו ישראל בכל-עת, שמתוך העלמה והסתרה כזאת, נתהפך לרצון פזה. שבתחלה לא היה יודע כלל באמת, ומתוך 'אינו יודע' פזה, בא לידי 'התגלות' פזה.

אחר-כך ביום-ראשון שפתבתי זאת התורה, והבאתי הפתב לפניו וכו'. והסתפל וראה בו כל מה שפתוב עד

ענה ואמר: "מה אתם נוסעים אצלי? הלא אני איני יודע עתה כלל! כשאני אומר תורה יש לכם על מה לנסע ולבוא אלי, אבל עתה על מה באתם? הלא אני איני יודע עתה כלל! כי אני עתה רק 'איש פשוט' 'פראסטיק' לגמרי!"

והאריך בשיחה זאת, וכפל ושלש כמה פעמים: "שאינו יודע כלל, ושהוא רק איש פשוט לגמרי, ושהוא 'פראסטיק'! - ואז אמר: שהוא מחיה עצמו עתה רק כמה שהיה בארץ-ישראל!"

אי-אפשר לבאר כל הענין איך נתגלה ונמשכה התורה הזאת יש מאין באמת - כי מתחלה לא היה יודע כלל באמת - ונשבע ב'שבת-קדש', ואמר בזו-הלשון: "אני נשבע ב'שבת-קדש" - הינו על ענין הנ"ל: "שהוא אינו יודע כלל עכשו" - ואמר בזה-הלשון: "דא שווער איך ביי שבת" [כאן אני נשבע בשבת].

ובאמת אמר על-עצמו: "שהאינו יודע שכלו הוא חדוש נפלא" וכו', ועתה ספר הרבה: "איך שאינו יודע עתה כלל".

ומתוך שיחה זאת, התחיל לדבר ולבאר כל ענין הנורא ההוא (התורה הנ"ל): איך מחיה את-עצמו בעת הפשיטות מה'דרך של ארץ-ישראל, ושבעה מחיין את כל הפשוטים שבעולם (שקורין פראסטאקעס), הן לומדים ובעלי-תורה בעת שבטלים מן התורה, הן אנשים פשוטים. אפלו אמות-העולם צריכים לקבל חיות וכו' וכו' (כמבאר כל זה בתורה הנ"ל).

ובתוך-זה נכלל מה שנכנס לדירה הנ"ל, כי מבאר שם: "וגם עכשו כאן

הסוף. - אחר-כך ענה ואמר: "מה זה כתבת? הלא זה שהתי לי בעצמי" [וואס האסטו דא אויפגעשריבן? דאס האב איך מיר אזוי געשמועסט] - והדברים עתיקים [עין עוד בפנים באריכות בשיחות-הר"ן ובחי-מוהר"ן ובימי-מוהרנ"ת].

ו.

(שיחות-הר"ן קנד - שיף לתורה ח"ב ע"ח הנ"ל)
שמעתי בשמו שאמר: שעקר מה שהגיע למדרגתו, הוא רק על ידי ענין 'פראסטיק' (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע.

והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה בבחינת 'פראסטיק' באמת. ואמר: "איי איי פראסטיק!"

גם אמר: שדבר עם פמה צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן: שלא הגיעו למדרגתם פיאם על-ידי ענין 'פראסטיק', שעסקו בעבודתם בפשיטות גמור בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו' - אשרי להם.

ז.

(שיחות-הר"ן ריא)

היה מתלוצץ מאד מהחולקים עליו ואמרים: "שתורתו קבל מזקנו רבי נחמן הארידענקיר" ז"ל."

ואמר בדרך-צחות: פמה היטיב עמי זקני, שהשאיר לי תורות פאלו, מכון ממש לכל ענין וענין שיהיה מענינא דיומא. וכפי מה שצריכין האנשים השומעים, כגון על 'שבת-חנפה' מחנפה, ועל 'שבת-נחמו' פיוצא בו וכו', וכל האנשים עם כל הצטרכותם בגשמיות וברוחניות יהיו נכללים בזאת התורה באותו העת, וכל מה שעבר בעולם אז וכו'.

ענה ואמר: הם אומרים שתורתך היא מזקני רבי נחמן ז"ל. אם היה זקני רבי נחמן בעצמו שומע תורתך, היה אצלו גם-כן חדוש" וכו'.

ח.

(חי-מוהר"ן קסב)

ונסע אז על ה'אוקריינע' כדרך שהיה נוסע תמיד ל'טשעהרין' על 'שבת-נחמו', ובדרך בקהלת לאדיזין, דבר עם אנשי-שלומנו שיש שם: "שהוא מכרח להסתלק!" - ודבר עמהם גם-כן מענין ה'ששים גבורים' שהוא צריך וכו'.

ט.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א א)

בשנת תקנ"ג ב'שבת-נחמו' היו הנשואין שלי (של מוהרנ"ת ז"ל) בקהלת-קדש 'שארית-אד'.

חמשה עשר באב

פי אז ב'חמשה-עשר באב' - הוא ההמתקה של ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס, שהתחילו תקף אחר 'שבעה עשר בתמוז', שבו נשתפרו הלוחות ונתהווה השכחה, שזה גרם החרבן והאבלות הפור של 'בין-המצרים'. ואחר 'תשעה-באב' מתחיל ההמתקה, והעקר ב'חמשה-עשר באב'.

במובן בדברי רז"ל שאמרו (תענית ל:):
"שבו כלו מתי מדבר" - בשנה האחרונה שבדקו עצמן מ'תשעה-באב' עד 'חמשה-עשר באב', ונמצאו כלם חיים וכו'.

פי 'גזרת המרגלים' שהיתה ב'תשעה-באב' "אתם בכיתם בכיה של הנם" (תענית כט. סנהדרין קד:), והצרה של 'שבירת הלוחות' שהיתה ב'שבעה עשר בתמוז' על-ידי 'חטא העגל' (תענית פ"ד מ"ו) - הם בחינה אחת, ושיכים זה לזה וכו'. ועל-ידי-כל-זה נחרב ה'בית-המקדש' מ'שבעה עשר בתמוז' עד 'תשעה-באב'.

ואחר-כך מתחיל ה'המתקה' - פי ב'תשעה-באב' בעת תקף מרירות החרבן, מתחיל מיד לעת מנחה צמיחת קרן ישועה, פי אז נולד משיח במובא (אסתר-רבה פתיחתא יא; איכה-רבה א, נא - עין 'שערי-הכונות', דרושי חג השבועות, סוף דרוש א).

ועקר ההמתקה, ב'חמשה-עשר באב' - שאז "פסקו מתי מדבר", ואז מתחיל להתנוצץ 'הארת-הרצון' שנתרצה השם-יתברך לישראל בארבעים ימים האחרונים, שהם מראש-חדש אלול עד

א.

(לקוטי-הלכות, ברכות-הראיה וברכות-פרטיות ה, יז"ח)

אחר 'תשעה-באב' צריכין להתחיל לקום קדם אור הבקר, לסדר 'תקוני-הצות', ולעסק בתורה, כדי לשמר הזכרון על-ידי-זה.

ובכמו שהזכירו חז"ל (תענית לא:): "מפאן ואילך דמוסיף יוסיה, ודלא מוסיף וכו'" [מט"ו באב ואילך, מי שמוסיף בלמוד התורה, הרי הוא מוסיף חיים - ומי שלא מוסיף וכו']. וכמו שנתנו סימן (ב"ח אורח-חיים רלח): "מקומי עד שכבי, קומי". דהינו מ'תשעה-באב' עד 'שבועות', צריכין לקיים "קומי רני בלילה לראש אשמרות, שפכי כמים לבך נכח פני ה'" (איכה ב, יט). פי עקר שמירת הזכרון לזכר בתכליתו הנצחי לעולם-הבא, הוא על-ידי-זה.

ובכל-זה הוא הכנה ל'ראש-השנה' - פי כל ימות השנה צריכין להכין עצמו על 'ראש-השנה' שהוא 'יום-הדין', באשר נשמע מפיו-הקדוש שאמר: "שהעקר הוא ראש-השנה" (שיחות-הר"ן רטו) וכו'.

פי כמו שצריך להכין עצמו כל ימי חייו ליום-הדין הגדול והנורא של לעתיד - כמו-כן בפרטיות צריך להכין עצמו כל ימות השנה, על 'ראש-השנה', שהוא 'יום הדין', "פי הוא נורא ואיום" (פיוט 'ונתנה תקף').

וביותר צריכין להתחיל להכין עצמו, כשרואין הימים ממשמשין ובאין, שהם מ'חמשה-עשר באב' ואילך.

יום-הכפורים שהיו ברצון. כי "האמצעים היו בפעם", אבל בסוף הארבעים של פעם, נתרצה השם-יתברך למשה על-ידי רבוי תפלותיו, ואמר לו "פסל לך" (שמות לד, א).

וזאת ההמתקה והרצון, התחיל ב'חמשה-עשר באב', שבו המתקת הפעם של ימים האמצעים, באשר אנו רואין בעינינו "שבו פסקו מתי מדבר".

ועל-כן השוו רז"ל (תענית פ"ד מ"ח) יום-טוב של 'חמשה-עשר באב' ל'יום-הכפורים' - כי 'יום-הכפורים' גמר הרצון והמתקה של ארבעים ימים האחרונים, שהיו של רצון. כי אז ב'יום-הכפורים', עקר גמר שלמות ההמתקה, כי אז נתרצה למשה בשמחה ואמר לו "סלחתי" וכו', כמו שפרש רש"י שם.

אבל ההתחלה שהתחיל השם-יתברך להתרצות לתן לוחות האחרונות ב'יום-הכפורים' - זה התחיל ב'חמשה-עשר באב', שאז התחיל להתנוצץ ההמתקה והרצון של ארבעים ימים האחרונים.

ועל-כן "בו פסקו מתי מדבר", שהיא בחינה אחת עם 'שבירת הלוחות' כנ"ל. ועל-כן יש שיכות ל'חמשה-עשר באב', עם 'יום-הכפורים'.

ועל-כן תקף אחר 'תשעה-באב', בפרט ב'חמשה-עשר באב', צריכין להתחיל לתקן פגם הזכרון שנתהוה על-ידי שבירת הלוחות - פי עתה צריכין לחזר ולהמשיך על עצמו בחינת הארת קבלת הלוחות האחרונות שנמשכין בארבעים ימים האחרונים עד יום-הכפורים, שעל-ידי-זה חוזרים ומתקנים הזכרון.

ועל-כן צריכין אז להתחיל לקום בחצות, שהוא בחינת תקון הזכרון. - וזה בחינת אלול, ראש-השנה, יום-הכפורים, ספות וארבעה-מינים וכו' (עי' בפנים).

ב.

(לקוטי-הלכות, גטין ג, כג)

וזהו בחינת (תענית כו:): "לא היו ימים טובים לישראל, כחמשה-עשר באב וכיום-הכפורים" - כי שניהם בחינה אחת, כי 'חמשה-עשר באב' הוא בחינת התקון וההמתקה של 'תשעה-באב', כמו שאמרו רז"ל (איכה רבה פתיחתא לג): "שבת-שעה-באב היתה הגזרה של מתי מדבר, שאז היו מתים בכל שנה במדבר, ובחמשה-עשר באב פסקו מתי מדבר".

נמצא: ש'חמשה-עשר באב', הוא בחינת התקון וההמתקה של 'תשעה-באב'. ועל-כן הוא בבחינת 'יום-הכפורים' - כי כשזוכין ב'תשעה-באב' להתעורר בתשובה על-ידי שרואין גדל ירידתו, ומאמינים ששם דיקא נסתר ונעלם השם יתברך בעצמו - על-ידי-זה זוכין לבחינת 'תשובה', לבחינת 'יום-הכפורים', שאז עולין לשם באמת ונמתק הכל. ועל-כן 'חמשה-עשר באב', שהוא ההמתקה והתקון של 'תשעה-באב' ו'יום-הכפורים', הם בחינה אחת.

וזהו (תענית שם): "שבהם בנות ישראל יוצאות וכו' ואמרות, בחור, שא נא עיניך וכו', כמו שפתיב (שיר השירים ג, יא): 'צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו, ביום חתנתו וביום שמחת לבו'".

היגו: שאז דיקא בחמשה-עשר באב ויום-
 הכפורים, אז הוא בחינת התנון-
 דקדשה. כי התנה והנשואין דקדשה,
 נמשך מבחינת קדשי-קדשים, בחינת שכל-
 הכולל, בחינת פתר, בחינת כלליות שלשה
 ראשונות, שהוא בחינת 'בעטרה שעטרה לו
 אמו', שהיא בינה, בידיע.

וזהו (תענית פ"ד מ"ח): "ביום התנתו, זהו
 מתנתורה. וביום שמחת לבו, זה
 בנן בית-המקדש" (תענית כו:). כי שניהם

בחינה אחת, כי "אורייתא מחכמה עלאה
 נפקת" (זהר בשלח סב:), שהיא בחינת 'קדשי-
 קדשים', שמשם כל קדשת הבית-המקדש,
 ומשם עקר ההתחברות של התנה
 והנשואין דקדשה.

וזה זוכין בחמשה-עשר באב ויום-
 הכפורים, דיקא - ששניהם בחינה
 אחת, שאז זוכין לעלות לבחינת שכל-הכולל
 להמתיק הכל.

